

THOMAS OBLJUBLJA ENERGIČNO KAMPANJO

SOC. STRANKA BO OSTALA
ENOTNA, IZJAVLJA NJEN
PRESEDNIŠKI KANDIDAT

Vprašanje skupnih akcij s komunisti bo
dano po volitvah v odločitev članstvu

O reorganiziranju federacij bo razpravljala in
sklepala eksekutiva. — Drugi važni sklepi

NORMAN Thomas, ki je zdaj v tretji kandidaturi za zveznega predsednika na socialističnem tiketu, izjavlja, da se prerokovanja stare garde o splošnem razkolu v socialistični stranki ne bodo uresničila. "Tisti, ki so odstopili, so le neznačajna struja in prav nobenega izgleda ni, da se ji bi posrečilo zgraditi stranko. Ogromna večina je ostala zvesta tej organizaciji," ugotavlja Thomas, ki je bil v frakcijskem boju na delu militantne struje. Tudi milwauški župan Hoan je mnenja, da soc. stranka ostane enotna in da tudi večina pristavev stare garde ostane v nji, ker načelnih razlik med eno in drugo sklopi ni, ali pa so tako malen-

konvenciji njenih 44 delegatov iz New Yorka. Boj okrog te točke je trajal na konvenciji 15 ur.

Načelna deklaracija

Načelna deklaracija, sprejeta pred dvema letoma v Detroitu, okrog katere se je potem osredotočil frakcijski boj, je bila na prošli konvenciji v Clevelandu stilistično popravljena in omiljena. Oznaka "bogus demokracija" je črtana in dotična točka nadomeščena z novim besedilom, ki se glasi: "Socialistična stranka znova izjavlja svojo vero v ekonomsko in politično demokracijo. Sistem popolne demokracije pa je kajpada mogoče le v brezrazredni družbi, v kateri služi vlada vsemu ljudstvu, ne pa, da je orodje vladajočega razreda. Dokler razredi ostanejo, bo forma in bistvo demokracije podvržena zlorabljanju in omejitvam v korist razredne vlade. V taki razredni uredbi so bili zatirani sloji v stanju izvojevati si gotove civilne svobodščine in demokracijske pravice s pomočjo vztrajne borbe proti vladajočemu razredu."

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Francija na pragu težavnih odločitev

Namesto dobre hrane
je dal Hitler Nemcem
nove vojne ladje

Iz statistike, ki jo je koncem maja objavil Hitlerjev minister za propagando dr. Goebbels, je razvidno, da je Nemčija prošlo zimo potrošila za podpiranje bednih \$150.000.000. Te pomoči je bilo deležnih 13 milijonov ljudi, ali ena petina nemškega prebivalstva.

Pomanjkanje je torej veliko. Življenjski standard je veliko nižji kot pa predno je Hitler prevzel vlado. Ampak on nima ministra za propagando tjavendan. Njegova naloga je Nemce hraniti z navdušenjem in šovinizmom, ne pa s kruhom, maslom in mesom!

Na vsakih toliko dni vlada razboba kako "senzacija", ki vpliva vzpodbudno na gladno prebivalstvo. Zednjic so razglasili poročilo o velikih manevrih nove nemške vojne mornarice. Hitler jim je vseskozi prisostvoval. To da ima Nemčija vojno brodogradnjo, je za ministra propagande važnejše, kot pa da je petina ljudi odvisnih za svoje prežvljanje od milošinske podpore.

Veliko telefonov

Na vsem svetu je 33.539.890 telefonov, med temi nad polovico v Zed. državah.

Poročilo o nadaljnjih važnih sklepih devete redne konvencije S. S. P. Z.

Sklep za vložbe na prve vknjižbe. — Pet stalno nameščenih glavnih odbornikov. — Smernice novega glasila

Kot že poročano v prejšnji številki, je eden najvažnejših sklepov prošle (devete) redne konvencije SSPZ, ki se je vršila v Milwaukeeju, ustanovitev

Zakrinkani "varuhi" amerikanizma

V Michiganu preiskujejo tajno organizacijo, ki se imenuje Black Legion. Njeni člani so večinoma hribovci z Kentuckija in drugih južnih držav, kjer je svoj čas prosperal KKK. "Črna legija" v Michiganu varuje "moralno" in njen namen je boj za "amerikanizem in ustavo" ter proti židom, črncem, katolicanom in "rdečkarjem". Na vesti imajo že precej človeških življenj. Slika prikazuje kostum teh patriotskih tolovajev.

IMOVITI SLOJ V STRAHU PRED NARAŠČAJOČO DELAVSKO SILO

Deportiranje francoskega duhovnika iz Etiopije. Impotenca sv. Stolice dokazana v raznih slučajih

VOBENI deželi ni bogataški sloj danes toliko v strahu, kakor v Franciji. Najprvo ga je osupnila zmaga ljudske fronte, ki ima zdaj v parlamentu večino in prevzame vlado, potem pa ogromna manifestacija dne 24. maja v spomin žrtev, ki so maja 1871 padle v borbi za pariško komunio. 30.000 delavcev, njihovih žen in otrok so takrat pobili. Komunio je bila zatrta v krvi in francoska reakcija si je oddahnila. Danes pa vidi na pragu novo komunio in socialistično stranko na vodstvu vlade. Dne 24. maja je korakalo na pokopališče Pere-Lachaise, kjer so pokopani borci komunio iz onih dni, sto tisoče delavcev. Še nikdar ni Pariz videl tolikšne delavske manifestacije! Delavci in njihovi voditelji so korakali skupaj in poteklo je ure, predno so prišli k zidu žrtev na pokopališče zadnje trume v povorki.

Listi poročajo, da je buržvazija v Parizu nehala prirejati razkošne bankete in plesne v svojega naklita nič več ne razkažuje. Mnogi bogataši so se umaknili iz mesta v svoje vile.

Novo presenečenje za imoviti sloj je bila stavka, ki je izbruhnila prošli teden v Parizu in več drugih francoskih mestih. Tudi način stavke ga je osupnil. Kajti delavci so enostavno ostali v tovarnah in družbam sporočili svoje zahteve. Hrano so jim pošiljali svojci in pa delavske organizacije.

Preje so delavci v stavkah tovarne zapustili in se potem spoprijemali s stavkokazi in s policijo. S to metodo pa so obrat resnično ustavili in družbam pa onemogočili obnovev dela s stavkokazi.

Do 29. maja je ostalo v tovarnah na stavki že 50.000 delavcev. Prizadeta je bila posebno municijska industrija. Za poravnave te stavke se je zavzel ves kabinet, ki je na posvetovanje povabil tudi bodočega premierja socialista Leon Bluma in mnogo drugih delavskih vodij.

Stavkarji so zahtevali skrajšanje delavnika in zvišanje plače. Nobeno jamranje družb ni pomagalo. Delavstvo v Franciji, ki je organizirano politično in ekonomsko, bo skušalo uporabiti svoje zmage sebi v korist kolikor bo v danih razmerah največ mogoče. Bogataši se boje, da bo takih možnosti precej.

Gospodarska kriza je v Franciji zelo občutna. Položaj je (Nadaljevanje na 3. strani.)

"IZVESTJA" ODGOVORILA PAPEŽU, DA JE ON ZVEZAN Z REAKCIJO.

V treh nedavnih pridigah je papež Pij apeliral na krščanski svet v vojno zoper komunio. Skliceval se je posebno na Rusijo in omenjal poleg nje še Španijo in Mehiko. Nemčije, ki zdaj mrvari nad pet sto francoskanov zaradi "nemoralnega življenja", si ni upal omeniti!

"Izvestja", ki je glasilo sovjetske vlade, pravi v odgovor papežu v izdaji z dne 27. maja, da je katoliška cerkev zednila svoje sile s "fašističnim barbarizmom" in militarizmom. "Kaj naj si mislimo o predstavniku cerkve, ki javno proglašja svojo radost nad triumfalno zmago, ki je bila dosežena nad revnim, malim, neophranjenim ljudstvom v Etiopiji? Mar so strupeni plini, bombe, ogenj in žveplo znaki krščanske civilizacije?" In krščanski papež je izrekel svoj glejte, pravi Izvestja, prav ta blagoslov nad tem barbarskim početjem. potem pa se drzne metati očitke na nas!

Če kdo, je papež, ne pa komunistična Rusija sovražnik civilizacije in človeštva! Njegovo podpiranje vojne proti Etiopiji in njegovo veselje nad italijansko zmago to jasno potrjuje.

NAŠE NALOGE

Glavna naloga članstva JSZ in Prosvetne matice je skrbeti, da bo naš enajsti redni zbor resnično uspešen.

JSZ mora nadaljevati s svojim delom neglede na zunanje vplive. In nadaljevala bo kljub vsem oviram v svojih ali v strankinih vrstah. Kakor smo težkoče premagali doslej, jih bomo v bodoče.

Z ozirom na socialistično stranko, naj bo tu poudarjeno, da Proletarec ni glasilo kake posamezne struje, ampak eden izmed listov SOCIALISTIČNE stranke. Pred vsem pa glasilo Jugoslovanske socialistične zveze!

To načelo je naglasila eksekutiva v posebnem proglazu in Proletarec ga vztrajno propagira. Ni je sile, ki bi mogla uničiti socialistično gibanje. Lahko se ga začasno potlačijo, za zmerom nikoli! Uredništvo Proletarca apelira znova na naše člane, da se naj nihče ne udinja kaki frakciji — eni ali drugi — ampak da naj rajše grade svojo SOCIALISTIČNO organizacijo.

Dalje, da naj sodelujejo s SOCIALISTIČNO stranko kot celoto. Ta celota je bila na prošli strankni konvenciji v Clevelandu dokaj dobro ohranjena, in to je dejstvo, ki ga je potrebno upoštevati! Naprej z borbo za socializem!

Linčanja in druge nasilnosti znamenje ignorance

"Črna legija" patriotskih fanatikov, ki pravi, da bo dobril v Zed. državah, če se za- tura črnce, podavi žide in "komuniste" ter ustrahuje "katoličane", je organizacija ignoran- to, ki se niso ničesar naučili in zato tudi ničesar pozabiti ne morejo. Vzlic temu je ta tolovajska banda v Michi- ganu uživala veliko protežira- nja in izkazalo se je, da je bil v nji marsikak "političen", ki se bi zdaj rad opral, kajti "Črna legija" je bila v svojem po- četju več kakor črna.

V južnih državah se pose- bno prevladuje nazor, da ima vsakdo, ki je v stanju sklicati skupaj drhal v morilne name- ne, pravico izvrševati "smrtno kazen" in inkvizicijsko muče- nje. Pet policajev iz Tampe, ki so lanskega 30. novembra u- grabili v privatnem stanova- nju pet socialistov in njih so- mišljenikov, je porota na ob- ravnavi v Bartovu, v Floridi, koncem konca vendarle spo- znala krivim, kar je bila sen- zacija za vso Ameriko! Eden izmed ugrabljenih, bivši socia- listični organizator Joseph Shoemaker po imenu, je vsled dobljenih ran umrl. Policaji so ga namreč odpeljali na polje izven mesta in ga pretepali ter mučili ter vrgli v jarek. Ležal je več ur nezavesten, predno so ga našli drugi ljudje. Med- tem je dobil zastrupljenje v

nogi, ki so mu jo z bičanjem skoro razbili; ko so ga pripe- ljali v bolnišnico, so mu jo ne- mudoma odrezali, ampak bilo je prepozno. Ostali štirje u- grabljeni so okrevali.

Zdaj so se ti razbojniški "va- ruhi reda in mira" pritožili na višje sodišče, češ, razprava je bila tehnično nelegalna, ker so si porotniki naročali žganje, v prerekanju so se enkrat stegli in počenjali l druge neumnosti, ki niso bile v skladu z njihovo službo.

Linčanja niso v običaju v no-

beni takozvani civilizirani de- želi, razen v Zed. državah. Predloga, ki jih bi prepoveda- la z določitvijo strogih kazni za kršilce, pa v kongresu ne dobi podpore, še celo "liberal- ni" senator republikanec Bo- rah se je izrekel proti spreje- mu take postavbe.

Ako se v tej deželi kaj dogo- di, da regularna oblast skrahi- ra, bo zavladala linčarska "ju- stica" in divjala bolj brutalno kakor je Mussolinijev fašizem prvih par let, kateri je dosegel v današnji dobi višek teroriz- ma.

tih sploh tako majhne, da je sramota.

Naravno, da so delavci vzlic bojazni za svoje službe razka- čeni nad izkoriščanjem v tolik- šni meri. Posledica je množina stavk, ne sicer v velikih indu- strijah, ampak v malih obra- tih. V velikih pa se znova pri- pravljajo. Odbor za industrial- ne unije bo storil kolikor bo v njegovi moči, da se delavci or- ganizirajo tudi v masnih indu- strijah.

Stavke so to pomlad nastale v najmanj dvajsetih državah ameriške Unije. Udeležilo se jih je nad 50.000 delavcev. Ka-

lastnega glasila. Izkazalo se je, da je bila agitacija še v vsa- ki podporni organizaciji po- spešena, čim je dobila svoj list. Na pravilih je konvencija porabila štiri dni. Sprememb je bilo precejšnje število. V bodoče bo pravila s popravki in spremembami uredil uprav- ni odsek namesto posebnega odbora.

Omenili smo že v prejšnji številki, da je konvencija po- slala pozdrav konvenciji socia- listične stranke, in o sklepu, da mora biti glasilo urejvano v duhu zavednega, organizira- nega delavstva. Resolucija pravi, da mora biti to bojvni list za korist delavcev in far- marjev. To je druga slovenska podporna organizacija, ki je dala glasilu take smernice. Ima jih tudi JPZS, toda ker ima najeto glasilo, mu smernice ne more narekovati, četudi je

na svojih konvencijah to že poskušala.

Resolucija, ki določa, kako naj bo novo glasilo SSPZ ure- javano, je predložil Vatro Grill, ki je bil izvoljen tudi za urednika. On je urednik Ena- kopravnosti v Clevelandu, ki je bila glasilo SSPZ doslej.

Konvencija je določila od- bornikom sledeče plače: glavn- ni predsednik \$15 mesečno; gl. podpredsednik, \$35 na leto; gl. tajnik in gl. blagajnik vsa- ki po \$190 na mesec; pomožni tajnik \$150 in urednik-uprav- nik \$180 na mesec.

Nekateri so smatrali te pla- če v gl. uradu za previsoke, to- da bile so odobrene skoro brez posebne opozicije.

Predsednik nadzornega od- bora bo prejemal \$50 letno, o- stala dva pa vsaki po \$25. Predsednik porotnega odbora

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Množina stavk dokaz, da se razmere ne izboljšujejo

Poročila na "finačnih stra- neh" ameriških dnevnikov so zelo optimistična. Dividende se višajo, ker je business danes boljši kod kdaj prej od leta 1930 naprej. Korporacija za korporacijo razglašajo, da nekaj let niso zmogle niti regularnih dividend, zdaj pa lahko izpla- čujejo že tudi izredne, kar je znamenje, da se blagostanje vrača. Trditvev je izmišljena, kar se profitov za kompanije tiče. Delavci pa imajo vzrok, da so nezadovoljni. Kajti pro- dukcija je dosegla enako stop- njo, kakor je bila l. 1929, do- čim so plače za isto delo danes veliko nižje in v mnogih obra-

pitalistično časopisje samo pri- znava, da je bilo do konca ma- ja na stavki nad 30.000 delav- cev.

Poljedelski delavci so se po- dali v boj za izboljšanje svojih razmer v Arkansasu, vrtnarski delavci v Californiji, gozdarji v Washingtonu in Oregonu, in- dustrialni delavci v Wisconsinu, mlinarji v Minnesoti in de- lavci raznih strok v drugih dr- žavah.

V Chicagu je prošli teden zastavkalo 3000 pristaniških in prevoznih delavcev. V Re- mingtonovih tovarnah po vz- hodu je prenehalo z delom, več

tisoč delavcev, ker so pregu- znosno izkoriščani.

Skoro vse stavke bi bile us- pešne, če ne bi kompanijam pomagala policija, šerifi in so- dišča! Vsi ti "politični" so v vo- lilnih kampanjah delavski pri- jatelji, ampak nikdar ne v pra- ksi. Vsaki kompaniji je na raz- pologo policijska, šerifova in sodna oblast. Ni čudno, če je boj delavcev tako otežkočen! Ampak čudno je, da pretežna večina ogoljufanih delavcev vseeno voli za prevarante in jim pomaga v kampanji. Dru- gače naš boj za izboljšanje raz- mer ne bi bil toliko težaven.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovenska Delavska Tiškovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vel rokopol in oglašaji morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz.
Business Manager: Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager: John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2664.

Socialistična stranka v svojem novem razdobju

Ben Lucifer, ki piše v dnevnik Milwaukee Leader, omenja v enem svojih šaljivih poročilih, da je videl na prošli konvenciji socialistične stranke tudi Adolfa Germerja, njenega bivšega tajnika. Med vojno je bil Germer obsojen vsled strankinega protivojnega stališča na dvajset let zopora zaen z Victor L. Bergerjem in številom drugih socialistov.

Adolf, ki je prišel v Cleveland zaradi konvencije ACW, se je Benu potožil; češ, socialistične konvencije niso več kakor nekoč. Nič starih obrazov! S tem je mislil, da ne prihajajo nanje tisti člani, ki so bili v ospredju do predvojne dobe, oziroma do konvencije v Milwaukee leta 1932.

V zborovalni dvorani v Clevelandu je dominiral nov element, večinoma taki člani, ki so pristopili v poslednjih petih letih. Od l. 1922 do 1932 — torej skozi dobo desetih let, ni socialistična stranka dobila skoro nič novih članov. Na starih se je krčila od leta do leta, ampak novincev, ki bi vzeli izpraznjena mesta, ni bilo. Imeli smo pač "prosperiteto", ki je ameriško ljudstvo opojila toliko kakor še nobena poprej.

Po krahu so milijoni in milijoni upali, da je polom le začasen. Toda kriza se je vlekla iz leta v leto. Medtem je postajalo ime Norman Thomas čedalje bolj znamenito.

Thomas je pristopil v socialistično stranko l. 1916, v vojni dobi. Bil je tedaj smatran za zelo konservativnega socialista. Njegovi kritiki so mu rekli, da je le pacifist. Komunisti so ga skozi deset let zmerjali, da je "reverend", social-fašist, sluga kapitalizma, in predstavnik "tretje kapitalistične stranke". Danes so pripravljani agitirati zanj, samo če bi hotel privržiti v njihovo indorsiranje.

Norman Thomas se je prva leta udejstvoval največ v Ligi za industrialno demokracijo. Preje se je imenovala Inter-Collegiate Socialist Society. Vsled medvojnih persekucij si je nadel prvo omenjeno ime, ker je manj bodlo. Thomas in dr. Laidler sta v tej organizaciji vodila študente, toda ne v ekstremni radikalizem, pač pa v smislu imena "Liga za industrialno demokracijo".

Več let je bila nesocialistično orientirana. Thomas jo je približal socialistični stranki šele pred kakimi osmimi leti. Od tedaj je ta liga postala vir novih intelektualcev za ameriško socialistično gibanje.

V predvojni dobi so v naši stranki prevladovali izključno navadni delavci, odborniki unij in pa intelektualci, ki so se razvili na to stopnjo iz proletarskih vrst. Socialistične konvencije so bile takrat kot kak kongres internacionale: Nemci, Rusi, Finci, Poljaki, Čehi, Jugoslovani — vse narodnosti so bile zastopane in človek je čul na teh zborih pomenke v okrog dvajsetih jezikih.

Tiste socialistične stranke ni več. Danes prevladuje v nji vpliv Lige za industrialno demokracijo — kar pomeni študente in bivše študente, ki so zdaj profesorji, časnikarji, eksperti v tej ali oni stroki, duhovniki ali pa bivši duhovniki, in brezposelni intelektualci. Oldtimerji se ne morejo sprijazniti s to novo sliko, kar je naravno. Ampak socialistična stranka je danes taka kakršna je in če hočemo z njo, je potrebno, da se ji asimiliramo.

Nedvomno večina teh ljudi, ki jo danes tvorijo, razume, da brez delavcev in farmerjev ne bo prave, resnične in močne socialistične stranke. To je vzrok, čemu je toliko argumentiranja o ustanovitvi nove stranke, v kateri naj bi imeli industrialni delavci in poljedelci prvo in glavno besedo.

Konvencija v Clevelandu je pomedla ostanke socialistične stranke stare forme in nov element je vzel skoro vse prve seje; to se pravi, vodstvo nad stranko in v stranki. Mladina, ki dominira v nji, ni potrpežljiva. Hoče akcije, kajti mladina je pač mladina. Presledek desetih let pa je pustil vrzel, da je tistih, ki bi mogli nad njo vplivati, premalo, zato se morajo iz njenih vrst vzgojiti novi voditelji z njenimi močmi in skušnjami.

Coughlin proti komunizmu in nacizmu

Father Coughlin v svojih pridigah svari ljudstvo pred politiki "stare sorte" (demokratskimi in republikanskimi) in pravi, če ne bo na straži in rešilo to deželo predno nastopi leto 1940, bo prisiljena v toke, ki dovedejo bodisi v Stalinov komunizem, ali pa v Hitlerjev nacizem.

Zanimivo je, da Coughlin ne udriha tudi po Mussoliniju, kar bi moral storiti, ako mu je demokracija in socialna pravičnost res tako pri srcu. Morda pa bi bilo njegovih pridic kmalu konec, če bi udrihal enako po fašizmu v Italiji kakor po boljševizmu v Rusiji, ali pa bi moral dati slovo talarju, kajti fašizem v Italiji vlada s sodelovanjem katoliške cerkve in Reverend Coughlin je pač katoliški duhovnik. Iskren torej ni tudi demokracijo napačno brani. Socialne pravičnosti pa tako gibanje, kakor si ga gradi on, ne bo nikoli izvajalo. Kvečjemu fašizem Mussolinijeve sorte.

"Osvoboditvene revolucije"

Hitler neutegoma poudarja, da je s svojo revolucijo "osvobodil" Nemčijo. Enako zatrjuje Mussolini. Isto trdi polkovnik Rafael Franco v republiki Paragvaj, ki je za svojo deželo proglasil nacijsko obliko vlade. V resnici pa ni ljudstvo nikjer toliko zasužnjeno, kot v fašističnih deželah.

Malo jih je, ki verujejo v papeževo nezmotljivost. Ampak veliko je takih, ki so prepričani v svojo nezmotljivost.

PRIZOR S KONVENCIJE SOCIALISTIČNE STRANKE

Gornja slika je bila sneta v času debate o predlogih za priznanje in nepriznanje delegatov stare garde. Konvencija je porabila za ta spor 15 ur časa, kakor poroča Milwaukee Leader. Na desni strani slike je milwaukeeški župan D. W. Hoan, ki je predlagal, da naj se prizna v New Yorku vsaki struji toliko delegatov, kolikor jih je dobila pri zadnjih primarnih volitvah. Njegov predlog je bil poražen. Newyorški starogardisti so potem odšli na svojo konferenco in ustanovili "social-demokratsko federacijo". Izjavili so, da v kratkem skličejo konvencijo v New Yorku, na katero pričakujejo delegate tudi iz drugih držav. Norman Thomas izjavlja, da je razkol v soc. stranki neznamenit in da se stari gardi ne bo posrečilo zgraditi novo stranko. — Župan Hoan, ki je deloval za sporazum med obema strujama, je sprejel nominacijo v novo eksekutivo in ob enem izjavil, da v nji prejkone ne bo do konca termina. O stranki pravi, da je bila na konvenciji res nevarnost, da se razdvoji, kar pa se je k sreči preprečilo. On je mnenja, da ostane večina pristajev stare garde v socialistični stranki.

PROBLEM VZGOJE OTROK IN DELAVSKI RAZRED

Borba za kontroliranje mladine v fašističnih deželah. — Cerkev prisiljena popuščati diktatorjem. — Edina prava vzgoja, koristna otrokom, je delavska vzgoja v duhu socialističnih naukov. Vsaka druga je kvarna

(Konec.)

Prva vzgojiteljica je mati, njena naloga je, da otroka v tem smislu navaja, zakaj premnogo prilike ima ob odgovarjanju na vsa mnoga vprašanja otroška. Starosti primerne, resnične odgovore naj daje rado vednemu otroku, da bo, ko odraste, že poznal resnico in laž, da se mu ne bo treba šele mučiti in premagovati, preden se otrese vseh starih vrah in bajk in predsodkov. Solja sama ne more vcepiti otrokom zdravega naziranja, če nima podpore. Današnja šola ne vzgaja otroka k pravemu in naravnemu mišljenju. Glavna krivda temu je verski pouk, ker tako v starih zgodbah kakor tudi v krščanskem nauku potvarja naravno razmerje. Nobenega naravnega zakona ne priznava brez čudeža in vrhutega še neverjetno zavija zdravo logiko.

Sto in sto zgledov imamo iz narave, ki jih utegnemo povedati otrokom: preprosti zgledi morajo biti, da jih razumemo. Otroci začne ljubiti naravo in jo razumevati. Kadar so otroci že večji, naj jim pripoveduje mati namenske grozovitih povesti o roparjih rajši o preganjanju in trpljenju delavcev in o navdušenosti prvobornih telcev, o njih trpljenju, o bojih za svobodo in o revolucijah in sicer tako, da razumevajo pomen in namen teh pojavov, in bojev.

To je delo. Tako naj vzgajajo starši svoje otroke, ne pa jim pripovedujejo, češ da "naj bodo njih otroci kaj boljšega, ne pa delavci". Često žrtvujejo velike žrtve v take namene in prav starši so krivi, če se potem otroci stramujejo staršev delavcev in se priklonijo delavstvu sovražnim razredom in strankam. Otroke moramo vzgajati k razrednozavednemu mišljenju, potem bodo šele znali varovati svojo delavsko čast in se tudi boriti za delavske pravice.

Nasprotniki in tudi drugi bodo pripomnili takaj: "Otrokom socialistični program? Ne! Tako zastrupljati otroka pa ne moremo!" Na to odgovorjamo: "Socializem ni politični program, marveč svetovno naziranje! To svetovno naziranje je tako jasno in znanstveno utemeljeno, da bi ga morali kot dragocenost prisvojiti potomcem."

Mi verujemo v razvoj, razvoj primerna mora biti vzgoja naših otrok. Namesto da skušamo otroke vzgajati v tistih duševnih in telesnih suženjskih smerih kakor so nas vzgajali, dajmo se ožunačiti pa se dvignimo in zahtevamo za otroke privzgojo novega svetovnega naziranja, ker hočemo naprej.

Neodpustno greši tisti nad človeškim zarodom, ki tlačijo otroke v črno praznovanje ali v kapitalistično ideologijo korupcije, češ naj si pomagajo, ako si morejo, saj itak vsakdo krade, samo ako ima priliko! Ni čuda, če je med mladino posebno v tej deželi tako težko dobiti ljudi, ki bi bili sposobni postati iskreni, požrtvovalni borilci za pravice delavskega razreda.

Večino tukajšnjih otrok mika, da bi dobili politične službe bodisi s pomočjo demokratske ali republikanske stranke, posledica tega zastrupljenega ozračja pa je kriza, ki tepe starše in otroke. Kajti dobrih "političnih" služb je premalo za vse. Pravilna vzgoja je učiti otroke, da bodo morali delati za preživetje, zato je njihova dolžnost, da se že v rani mladosti prične boriti za tako uredbo, v kateri bo vsakemu dana prilika za pošteno, dostojno preživetje.

Naši pikniki

Waukegan-No. Chicago, Ill. — Klub št. 45 JSZ je še na februarjski seji sklenil da v bodočem poletju priredimo piknik. Za ta dan smo si izbrali tretjo nedeljo v juniju. Določiti gotov dan toliko v naprej je kakor staviti na srečko: dobiš al' pa ne. Na vremenske bogo-ve se zanašamo, da nam bodo ta dan "zrihtali" res vroče vreme, naši številni somišljeniki pa da nas posetijo v obilnem številu.

21. junija je začetek poletja in je najdaljši dan v letu in mi kot "kumštni" ljudje smo si ga izbrali da se bomo čimdalje zabavali v prosti naravi ob belem dnevu, in pa ker smo za "day-light saving time" dasi nimamo nobene koristi od tega. Na koledarju je označeno, da se na ta dan prične poletje, in mi samo želimo, da bi bilo res vroče kakor po leti, saj veste takaj.

Na piknik bomo povabili tudi naše male sokolčke (Red Falcons), da se malo razfrčijo, drugega delavstva pa kar se ga zaveda kam spada, ni treba vabiti, ker bo prišlo tudi brez vabila, ker se zaveda, da klub rabi gmotna sredstva za propagando socialističnih idej. Na prejšnjih piknikih nas je vedno posetilo veliko število naših somišljenikov, upamo, da se bo to zgodilo tudi 21. junija. Ves prebitek, ako ga bo kaj, je namenjen propagandi za jenske volitve.

Piknik bo na farmi rojaka Peter Stanovnika na Buckley Rd., kjer se običajno vršijo pikniki našega kluba, samo na drugem mestu, kot je poročal pripravljalni odbor, kjer je lepši prostor, ako bo suho dovolj. To naj zadostuje za enkrat. Ako povem vse, se lahko kaj pozabi do datuma piknika, za to pazite za nadaljnja poročila v tem listu, poročali bomo pravočasno o programu, vožnji, itd.

Omeniti moram še, da se bo proti jeseni vršil še en piknik. To bo piknik konferenčne organizacije klubov JSZ in društva Prosvetne matice za severni Illinois in Wisconsin. To bo nekaj manifestacijski piknik vsega naprednega delavstva našega okrožja. Vršil se bo pod avspicijo kluba št. 45 JSZ na sodelovanje pa bodo povabljeni vsa društva, klubi in odseki spadajoči k Prosvetni matici v naši naselbini, od zunanjih društev bomo pa pričakovali obilno vdeležbo. Piknik se bo vršil na Možinatovem parku. Tudi o tem bomo še več poročali v prihodnjih tednih.

John Zakovšek.

Petletnica kluba št. 24 JSZ

Salem, O. — klub št. 24 JSZ bo praznoval svojo petletnico 7. junija na Haltmanovi farmi s piknikom. Prostor se nahaja na R. 9 in je en četrt milje iz mesta. Pazite na napis "J. S. Z." in tam krenite na farmo, na kateri se bo vršil piknik. Na razpolago bo vsega, dobra potreba in zabava. Za ples bo igrala Barbičeva godba iz Clevelanda. Vabljeni ste vsi rojaki in rojakinje, da se udeležite in z nami praznujete 5-letnico našega kluba. Vedite, da gre čisti dobiček v prid agitacije za delavsko stvar. Na svidenje 7. junija! — Klubov odbor.

Seja eksekutive JSZ

Chicago, Ill. — Prihodnja seja eksekutive in drugih odborov JSZ bo v petek 5. junija ob 8. zvečer v Slov. del. centru. Na dnevnem redu so razna poročila in druge važne razprave. — Tajništvo JSZ.

Naročite si Proletarca, ki je res pravi delavski list.

SOC. STRANKA BO OSTALA ENOTNA, IZJAVLJA NJEN PREDSEDNIŠKI KANDIDAT

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Protivojno stališče

Tudi besedilo, v katerem se naglašajo strankino protivojno stališče in nalogo, ki jo ima v borbi za preprečenje vojne in oboroževanja, je popravljen, dasi je pomen v novi obliki skoraj isti. Dalje je popravljen izjava v deklaraciji, ki se je prej glasila, da bo stranka podpirala in branila vsakega, ki bi z ozirom na boj proti oboroževanju in vojni prišel v navskrižje z zakoni. Zdej je v nji tolmačeno, da bo branila vse tiste, o katerih se uveri, da so vredni njene podpore. V prejšnji vojni so prišli v soc. stranko povokatorji in izvršili sabotažna dejanja, da bi pred oblastjo kompromitirali druge specialiste in stranko v celoti.

Sprejeta je bila resolucija, v kateri soc. stranka izjavlja, da je propagiranje sile, ki se jo naj poslužuje manjšina proti stabilni državni mašineriji romantična nemogočnost, zato taka propaganda v soc. stranki nima mesta. Dalje ista resolucija pravi, da se bo borila za ohranitev vseh pridobljenih svobodščin in proti fašistični diktaturi z vsemi mogočimi sredstvi.

Sovjetska Unija

Resolucija ugotavlja, da je dolžnost socialistov in vseh zavodnih delavcev braniti sovjetsko Unijo pred imperialističnimi silami. Ne bodo pa pomagali ameriški kapitalistični vladi, niti kak drugi kapitalistični vladi, čeprav se zveže s sovjetsko Unijo. Kajti kapitalistična vlada, ki bi bila v vojni pripravljena pomagati USSR, bi to storila vsled lastnih interesov, nikakor pa ne v korist delavskega razreda. Resolucija pravi, da delavci lahko pomagajo sovjetski Uniji najbolje z intenzivnim bojem proti kapitalizmu in kapitalistični vladi v svojih deželah.

Protivojna resolucija ugotavlja, da ima borba zoper militarizem in preprečenje vojne vrednost le, če je to istočasno borba za socializem.

"Enotna fronta"

Vabilo komunistične stranke za skupni tikit in skupno kampanjo v letošnjem volilnem boju je socialistična konvencija soglasno odklonila. Toda proti koncu konvencije sta bili delegatom predloženi dve resoluciji. Večina resolucijskega odbora je predlagala skupno fronto s komunisti posebno v obrambi preganjenih delavcev, dalje skupne manifestacije in sploh v vseh akcijah, ki so skupnega značaja. V lokalnih naj bi odločevale okrajne organizacije, v splošnih pa strankina eksekutiva. Resolucija manjšine, ki jo je predlagal delegat Biemiller iz Wisconsinu pa je bila proti kakršnemu koli druženju s komunisti ali z ločenimi komunističnimi skupinami. Ko je izgledalo, da bo resolucija večine sprejeta, se je dvignil poslanec Darlington Hoopes, iz Readinga in z vso resnostjo izjavil, da če konvencija resolucijo, kakor jo predlaga večina resolucijskega odbora, odobri, tedaj so njega izvolili v strankino eksekutivno po nepotrebnem, ker ne bo služil v nji.

Sprejet je bil končno kompromisni predlog, da gresta obe resoluciji na referendum in sicer na Thomasovo priporočilo šele po kampanji, kajti zdaj je potrebno, da članstvo svoje energije le tej posveti.

Sprejem večinske resolucije na konvenciji je preprečil največ Hoopes z izjavo na koncu svojega govora, ko je dejal: "Ako nas hočete pognati iz stranke, kar združite se s komunisti! Jaz soc. stranke ne mislim zapustiti, dokler mi bo mogoče ostati v nji. Toda mandat v eksekutivi odklanjam, če bo resolucija sprejeta."

Proti nji je bila vsa wisconsinska delegacija.

Delavska stranka

Socialistična stranka se je na konvenciji izrekla za sodelovanje pri gradnji delavske ali farmerske stranke, pod pogojem, da se zanj izreče unija in da ne bo podpirala kapitalističnih kandidatov, pa svoje, in da se izreče za socializacijo bogastev. Dalje mora biti taka stranka federativna in socialistični stranki mora biti v nji dovoljeno vršiti socialistično delo naprej. Vsi kandidati, izvoljeni na listi take stranke morajo biti za svoje delo v javnih uradih nji odgovorni.

Sprejetih je bilo veliko drugih resolucij; glavne so tu omenjene.

Narodnostne federacije

Za razpravo o federacijah je bilo na konvenciji le malo časa. Mnogo militantnih vodij je odboru za konvencijo agendo predlagalo odpravo federacij. V zadnji junjski izdaji strankine revije "Socialist Monthly" sta proti federacijam dva članka. Zamerila se jim je posebno židovska federacija, ki je močna in vplivna posebno v New Yorku in tudi v Chicagu. Nedvomno bo itak odstopila, zato bi odlok, da se je naj razpusti, ne imel pomena.

Nova eksekutiva

Vprašanje federacij je konvencija poverila v rešitev eksekutivi, v katero je bilo izvoljenih sledečih enajst članov: Daniel W. Hoan, Wisconsin. Max Raskin, Wisconsin. Devere Allen, Connecticut. Norman Thomas, New York. Maynard C. Krueger, Illinois.

Albert Sprague Coolidge, Massachusetts.

Franz Daniel, Tennessee.

Powers Haggood, Indiana.

Darlington Hooper, Pennsylvania.

George Rhodes, Pennsylvania.

Max Delson, New York.

Izmed teh so razen treh vsi ponovno izvoljeni. Odstopili so, oziroma niso hoteli več kandidirati James Oneal, Leo Krzycki in James D. Graham.

Novi člani eksekutive so Max Raskin, George Rhodes in Max Delson.

Predsednika stranke je konvencija odpravila. Eksekutiva si bo predsednika volila na vsaki seji.

Strankina kandidata

Norman Thomas je bil za predsedniškega kandidata skoraj soglasno nominiran, kajti par jih je glasovalo proti. Ko je prišel v dvorano, so ga delegati in gosti sprejeli z burnimi ovacijami. Dejal je, da bo storil vse v svoji moči, da bo kampanja energična in da bo koristila ne samo agitaciji za pridobitev glasov, ampak k razmahu socialistične stranke.

Kandidat za podpredsednika je farmer George A. Nelson iz Miltowna, Wis. Aktiven je v organizacijah farmerjev in v socialistični stranki.

Članska seja okrajne organizacije soc. stranke

Chicago, Ill. — Članska seja Cook County soc. organizacije se bo vršila v ponedeljek 8. junija na 123 W. Madison St. 16. nadstropje. Od 7:30 do 8:30 zvečer bo izredna seja centralnega odbora za piknik v Riverview parku 14. junija. Na dnevnem redu bodo poročila in razprave o strankini konvenciji. Prinesite članske knjižice seboj.

Arthur G. McDowell, tajnik.

Slaba ustava

Ustava, katero vrhovno sodišče lahko razteza tako, da je vse neustavno, kar bi imelo biti ljudstvu v korist, je slaba ustava.

A. SERAFIMOVIC:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz ruščine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

Na nevarnost, na sovražnika nihče ne misli. Za poveljnike se nihče ne zmeni. Poveljniki, ki bi poskušali to deročo reko organizirati, bi pogladi kmetje in vojaki k vragu. Poveljniki imajo nalogo, da se obseže čez ramena s kopiti navzgor, kadijo in prepevajo prostaške, kvantarske popevke. Vsakdo ve, da je stari režim za vekomaj doigral svojo vlogo.

Kožuha vleče nenehoma pomikajoča se reka naprej. Tako mu je, kakor da mu napeta vzmet z notranje strani trga prsi. Če bi Kozaki zdaj to čredo napadli, se ne bi mogel nihče živ oti. Edinole na to upa: Trenutek, ko bodo pogledali smrti v oči, bo vse tako pretresel, da bodo v postrojenih vrstah zopet do ptičje natanko izpolnili vsako njegovo povelje. Toda — ali ne bo prepozno? Kožuh si želi nevarnosti, nevarnosti, ki bi prišla čimprej.

Kakor divje bobneča reka se valijo tudi demobilizirani vojaki carske armade, dalje vojaki, ki jih je mobilizirala sovjetska vlada in pa tisti prostovoljci, ki so na lastno pobudo stopili v vrsto rdeče vojske. Med temi je največ revnih rokodelcev, čebelarjev, ključavničarjev, kleparjev, mizarjev, čevljarjev, brivcev in prav veliko število ribičev. Vsi ti vojake se rekrutirajo po večini iz vrst ubožnih priseljencev, iz vrst delovnega ljudstva, ki mu je sovjetska vlada vzbudila nepričakovano vsaj majhno upanje na lepše življenje. Zdajci so doumeli, da ni potrebno, da bi bilo življenje vedno tako pasje, kakor je bilo doslej. Pretežni del te armade pa so vendarle tvorili kmetje. V velikih množicah so zapustili svoje domacije, samo bogataši so ostali doma, ker jim ne častniki ne Kozaki niso delali nikakršnih stisnitosti.

Čudno preseneča človeško oko množica vitkih, ozko opasnih postav kubanskih Kozakov, ki jezdiijo na svojih dobro gojenih konjih. Ne, to niso sovražniki, to so revolucionarni bratje, revni Kozaki, ki so po večini frontni vojaki. V njih srecih žarijo pod dimom plameni, iskra revolucionarne zavesti, ki se je porodila pod pritiskom nepretrgane življenske nevarnosti.

Ekadron za ekadronom. Na glavah jim čepijo kosmate, z rdečimi trakovi ovite kučme. Puške jim visijo ob hrbtih, ob pasu pa imajo zatakane črne, s srebrom okrašene bodeže. V vsesplošni zmedti te vojaške ednice na človeka prav čudno vplivajo.

Krepki konji pobizavajo svoje glave.

Bojevali se bodo proti svojim očetom in proti svojim bratom. Vse so zapustili: domacije, živino, premoženje in posestvo. Njihovo gospodarstvo je uničeno. Vitki korenjaki! Na kučmah se jim rdečijo rdeči trakovi, ki so jim jih ovile ljubke roke. Mladostno in korenjaško prepevajo ukrajinske pesmi.

Kožuh jih ljubeče gleda: "Korenjaki! Vi ste moje edino upanje!" Ljubeče jih ogleduje, še bolj ljubeče pa to množico priseljencev, ki koraka tjavdano, ovita v oblake prahu. Saj se tudi v njegovih žilah pretaka njihova kri! Saj so kri njegove krvi!

Kakor dolga poševna senca ga venomer spremlja njegova preteklost, ki jo je sicer pozabil, ki se je pa vendarle ne more rešiti. Ladena, utrjujejoča, siva, temna preteklost. Pred seboj vidi svojo mater, še mlado, ki so se ji v obraz zarežale že globoke gube. Vedno je bila preobremenjena; delala je kakor konj. Kup otrok, ki se od vseh strani lovijo za materino krilo... Oče — vedno le kozakiški hlapec! Pa če še tako gara, prav nič ne more doseči! Ne lastne domacije ne lastnega polja!

Kožuh je bil od svojega sedmega leta dalje občinski pastir. Stepa, globeli, gozdovi, krave — takšna je bila njegova družba! Nad njim oblaki, pod njim sence oblakov... Takšna je bila njegova šola!

Bil pa je zelo spreten in nadarjen deček ter je prišel za vajenca v trgovino nekega bogatega vaškega trgovca, kjer se je postopno naučil brati in pisati. Potem je prišla vojaška služba, vojna in turška fronta. Kožuh je postal strelca s strojnico, kakršnih je bilo malo. V gorah je prišel s svojim oddelkom strojnici sovražniku za hrbet. Ko se je začela turška divizija umikati, jo je začel z vrha obstrjeljevati s strojnicami. Kosil jih je kakor travo. Topla, živa kri je hlapela... Nikdar prej ni verjel, da bi mogla človeška kri teči v potokih... Pa kaj zato, saj je bila samo turška kri...

Za njegovo nezaslišano hrabrost so ga tako nagradili, da so ga poslali v častniško šolo. O, kako težko je bilo! Misli je, da mu bo glavo razneslo! A z vztrajnostjo, podobno vztrajnosti bika, se je ril naprej. Učil se je ponoči in podnevi ter je pri skušnjah — pogorel. Častniki so se norčevali iz njega, šolski častniki, profesorji in junckerji: To kmečko govedo bi hotelo obleči častniško suknjo! Ta omejeni kmetavz! Ha-ha... častnik bi rad postal!

Zasovražil jih je. Stisnil je zobe ter molčal. Poslali so ga kot nesposobnega nazaj k polku.

Zopet granate in šrapneli, na tisoče mrt-

vih, kri, stokanje, zopet delo njegove strojnice. Kako naravnost čudežno oko je imel! Strojnice so dobesedno kosile, ljudje so padali kakor trava. V trenutku nečloveške prenapetosti živcev, ko smrt kar za stavo kosi človeške glave, nihče ne vpraša, ne čegava kri teče v potokih ne v čigavem imenu... Za carja, za domovino, za edino zveličavno vero! Sicer pa je bila vse to le postranska stvar! Eno samo čustvo je bilo v njem glasno; Uiti iz te okolice krvi in nadlog, uiti za vsako ceno, dvigniti se... Kakor se je nekoč dvignil ter je postal iz pastirja trgovski pomočnik! Hladnokrvno, s stisnjenimi čeljustmi je še vedno stal pod točo svinčenk, je še vedno enako vztrajno delal, enako vztrajno kakor doma na polju, na travniku, ko je kosil pšenico ali travo.

Tako se je zgodilo, da so ga poslali drugje v častniško šolo. Častnikov primanjkuje; na fronti jih je premalo, on pa je v resnici že toliko časa na častniškem mestu. Saj poveljuje največkrat precej velikim vojaškim oddelkom! Nobenega neuspeha, nobenega poraza mu ni mogel nihče očitati, zakaj vojaki so mu vdano sledili. Imeli so ga pač za človeka svoje krvi, ki je prav tako kakor on obdeloval zemljo. Za tem čokatom človekom s kamnenimi čeljustmi so šli v vodo in ogenj. V čigavem imenu? Za carja, za domovino, za vero? Nemara! Vsa ta vprašanja so v krvavi megli skopnela. Nazaj ne moreš, ustrelili bi te! Zatorej naprej za tem hladnokrvnim, kmečkim korenjakom!

Kako težko, kako mučno je to učenje! Glavo mu je hotelo raznesti. Pretežko si človek zapomni čarovnijo o decimalnih številkah! Laže je pogledati smrti v oči!

Častniki se kar tresejo od smeha, častniki, ki čepijo v šoli, ker so potrebni ali pa tudi — nepotrebnosti. Šola je pač miren, prijeten prostorček, vsekakor mnogo prijetnejši nego fronta! Tako se vedno najde kakšno primerno mesto, ki ga ljubeznivi ljudje imajo za vsako priložnost na razpolago! Častniki se tresejo od smeha: Neotesan, umazan kmet! Častnik bi rad postal! Čeprav so mu pri skušnjah nastajali še takšne rasti, njegovi odgovori so bili pravilni.

In vendar — poslali so ga kot nesposobnega nazaj na fronto.

Plamteči bleški iz topovskih žrel, eksplozirajoči šrapneli, brezdusno prasketanje strojnic, krvavo-ognjen vrtinecst vihar... Smrt in peklo vsepovsod. Kožuh pa dela kakor doma, dela hladnokrvno kakor kmet na polju. Priden kakor kmet v jeseni, trdovraten kakor bik, težak kakor balvan! Ni zaman Ukrajinec! Čelo mu je vzbočeno nad drobne, sivo-bodeče oči.

Za njegovo hladnokrvno delo v tem obratu smrti so ga tako nagradili, da so ga tretjič poslali v častniško šolo.

Zopet? Častniki se smejejo ter ga hočejo tretjič vrniti k polku kot nesposobnega.

Tedaj pa je iz generalnega štaba prišlo ostro povelje: Kožuha morajo takoj kot praporčaka poslati na fronto! To pa zato, ker je premalo častnikov!

Kako? Premalo častnikov? Da, da, na fronti jih je premalo, v zaledju pa ne!

Prezirljivo so mu napisali izpričevalo. Vrnili se je k svoji stotniji. Na njegovih ramenih se bleščijo epulete — dosegel je, kar je želel! Kožuh se veseli, pa se ne veseli...

Veseli se, ker je uspel, uspel z naporom svoje nadčloveške volje, ne veseli se pa, ker ga svetle epulete ločijo od njegovih zvestih, od kmetov in vojakov. Ločijo ga od vojakov, k častnikom ga pa niso približale. Okrog njega je nastal prazen, samotni krog.

Častniki, njegovi novi tovariši, mu niso pravili: "kmečko tele" ali "kmetavz", pač pa se je v taborišču, v častniški kantini in povsod, kjer se je sestalo dvojce, troje ljudi z epuletami, napravil okrog njega prazen krog. Ne, njihove besede niso nič povedale, pač pa so nad vse zgovorno pravile njihove oči: "Kmečko tele!"

Kožuh jih je sovražil. Njegovo sovraštvo je bilo hladnokrvno, kamneno, zakopano globoko v njegovem srcu. Preziral jih je. Vse pa, sovraštvo, prezir in prepad, ki je nastal med njim in njegovimi zvestimi, je zamoril s hladnokrvnim pogumom tisočero vrstnih življenskih nevarnosti.

Nepričakovano se je vse zazibalo: Armensko gorovje, turške divizije, vojaki, generali z zmedenimi obrazi, topovi, ki so umolknil, sneg na vrhovih... Kakor da se je čez ogromen prostor odprla razpoka ter izbruhnili nekaj nezasišane, nekaj, kar ni še nihče videl, kar pa je že od pamtiveka živel v najskritejšem in najglobljejem kotičku človeškega bitja, nekaj, kar se ni nikdar poklicalo po imenu... Nepričakovano pa je prišlo ter so potlačeni in ponižani tisto čudežno domeli kot preprosto in otipljivo.

Pojavili so se ljudje, navadni ljudje z mršavimi tovarniškimi obrazi, ki so začeli to razpoko le še bolj širiti in poglobljati. Prastaro sovraštvo, prastaro ponižanje, prastaro suženjstvo je nenadno bruhnilo iz te razpoke.

(Dalje prihodnjič.)

ŽRTEV ČRNE LEGIJE

Na sliki spodaj na levi v jarku blizu Detroita je truplo WPA delavca Charles A. Poole-a. Preiskava je dognala, da so ga "obsojili" v smrt in umorili člani Črne legije, ki je tajna teroristična organizacija.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral JOHN RAK

Johnstown, Pa. — Andrew Vidrich piše, da je zadnje čase bil precej zaposlen. Dobil je par naročnin in prodal nekaj knjig Cankarjeve družbe. Daje pravi, da so brezposelni delavci precej dobro delali po poplavi pri raznih delih v mestu. — Zadnji teden se je vrnila pomotoma glede datuma njihovega piknika. Vršil se bo v nedeljo 28. junija, Vabljeni so vsi sodruzi, somišljeniki in rojaki iz bližnje in daljne okolice.

Chicago, Ill. — Frank Bizjak in Joseph Oblak obiskujeta naše naročnike ob vsaki priložnosti. Zadnji teden sta dobila štiri naročnike. — Chas. Pogorelec, ki se je nahajal v Clevelandu na strankini konvenciji, je obiskal tamkajšnje sodruge in dobil 5 naročnin, v fond Proletarca pa je dobil vsoto \$7. Prispevala sta Rose in Vincent Jurman \$5 in Frank Belaj \$2. — V teku so priprave za zbor JSZ, ki se bo vršil 3.4.5. julija. Dramska odseka klubov 114 in 115 iz Detroita bosta ob tej priložnosti uprizorila muzikalno dramo "Kamzolom". — Fr. Alesh je dobil dve naročnini in vsoto 50c v Proletarčev sklad, ki jo je prispevala Rose Sajovec.

Willard, Wis. — Mike Krulitz je poslal dodatno naročilo Prosvetne matice za kopije pesmi opere "Čevljar baron" za društvo št. 198 SNPJ.

Nokomis, Ill. — Frank Strazar je naročil knjižico o državljanstvu. — Antonija Rak se je zadnje dni mudila v Chicagu, kjer si je ogledala Slovenski delavski center, ko se je vračala s konvencije SSPZ, ki se je vršila v Milwaukeeju. Center se ji je dopadel. Upamo, da se bo z njihovi naselbinami organizirala grupa zasebnih rojakov in posetila zbor JSZ v juliju.

Sheboygan, Wis. — Charles Chuck piše, da bi njihov klub rad dobil govornika za njih piknik, ki se bo vršil 2. avgusta. Najrajše bi dobili s. M. C. Kruegerja.

Milwaukee, Wis. — Frank Perko poroča, da bo društvo št. 16 SNPJ zastopal na zboru

JSZ s. Joseph Vidmar.

Salem, O. — Frances Miheve naznanja, da bo klub št. 24 JSZ praznoval svojo 5-letnico s piknikom v nedeljo, dne 7. junija na Haltmanovi farmi. Za ples bo igral Barbičev orkester iz Clevelanda. Vabijo se vsi somišljeniki in rojaki.

West Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant je poslal še dve naročnini. S. Yerant je vedno na agitaciji za Proletarca.

Hermine, Pa. — Skoro vsako pismo, ki nam ga pošlje s. Anton Zornik, vsebuje par naročnin. Včasih pa tudi večje število. Z zadnjim pismom je poslal tri naročnine in vsoto za 30 izdaj Majskega Glasu, ki jih je prodal med rojaki.

Girard, O. — John Kosin poroča, da bo njihov klub na zboru JSZ zastopal s. Anton Nagode. Zraven je poslal vsoto \$1 v Proletarčev sklad, ki sta jo prispevala on in John Černe iz Nilesa, O.

Seja in razprava v klubu št. 37 JSZ

Milwaukee, Wis. — Članom kluba št. 37 JSZ se naznanja, da se bo vršila redna seja prihodnji četrtek 11. junija v navadnih prostorih. Ker bo po seji razprava, se seja prične točno ob 7:30 zvečer. Na dnevnem redu bodo le najnujnejše stvari, vse drugo se bo odložilo na julijsko sejo.

Po redni seji se prične diskuzija o stališču socialistične stranke v novo organizirani Farmer-Labor Progressive federaciji. Govornika bomo dobili od okrajne organizacije. Ker je važno, da se delavstvo seznani z nameni in cilji te nove politične kombinacije, v kateri sodelujejo soc. stranka, organizirano delavstvo, farmarji in progresivci, vabimo slovensko delavstvo, da poseti to sejo v obilnem številu. Vstopnina je prosta za vse. Začetek diskuzije ob 8. zvečer.

Joe Vidmar.

Poročajte v Proletarca o delu kluba JSZ v vaši naselbini in drugih aktivnostih.

Uspešno zborovanje konference klubov JSZ in društev Prosvetne matice

Cleveland, O. — Na konferenci klubov JSZ in društev Prosvetne matice za Cleveland in okolico, ki se je vršila zadnje soboto, je bilo zastopanih 18 organizacij. Za delegata XI. rednega zbora JSZ je bil izvoljen Anton Jankovitch, in za namestnika Joseph Lever.

Konferenci je predsedoval Leo Bregar iz Akrona, podpredsednik je bil Anton Jankovitch, zapisnik pa je vodil Milan Medvešek. Louis Zorko

je bil ponovno izvoljen za tajnika-blagajnika, organizatorji pa so: Anton Jankovitch, Joseph Lever in Betty Bogatay (za mladino), Cleveland; Leo Bregar za Akron-Kenmore in Anton Nagode za Girard.

Razprave so bile živahne in stvarne, sucale so se v glavnem o sledečih predmetih: pridobivanje članov med starimi in organiziranje novih klubov, agitacija za Proletarca in o našem kulturnem udejstvovanju. Louis Zorko, tajnik.

IMOVITI SLOJ V STRAHU PRED NARAŠČAJOČO DELAVSKO SILO

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nestabilen. Špekulanti na pariški borzi so vznemirjeni. Cene mnogim delnicam so padle in tudi zlati standard francoskega franka je že dolgo v negotovosti.

Drugi strah pa povzroča vsemu francoskemu ljudstvu Hitler, ki je poslal na mejo v Porenje veliko armado in ob enem gradi utrdbe, ki bodo baje v stanju zapreti pot še taki armadi.

Nova vlada, ki jo bodo tvorili člani ljudske fronte, prevzame odgovornost v zelo kritičnem času. Naloge, ki jih ima, so več kakor težke. Storiti bo morala čimprej kolikor bo v danih okoliščinah največ mogla za ljudstvo, spoprijeti se bo morala s krizo, s finančnim problemom, z zapletljivi v vnanji politiki, nadaljevati bo morala z oboroževanjem in si odrediti smernice v odnosih z Italijo, Nemčijo in Anglijo. Kajti francoska vnanja politika je že dolgo cincarska in nestabilna.

Novi vladi bo pretela največja nevarnost v vrstah strank, ki tvorijo ljudsko fronto. Komunisti na primer so na račun skupnega nastopa v volilnem boju profitirali z mandati, a zdaj odklanjajo vstop v vlado in hočejo, da odgovornost v nji prevzamejo ostale stranke, oni pa bi le diktirali in kritizirali, četudi obljublajo, da bodo novo vlado podpirali. Radikalno socialistična stranka, ki je v zbornici za socialistično druga največja, ni v ljudski fronti s komunisti nič kaj zadovoljna, ker sumi, da vzlic svojim izjavam za demokracijo delujejo v tokih, ki morajo Francijo privedi pod eno ali drugo diktaturo. Ampak za enkrat je ljudska fronta v splošnem edinstvena. V interesu komunistične stranke same je, in prav tako v korist sovjetske Unije, da dobi nova vlada čimjačo zaslombo. Kajti Francija je na pragu velikih odločitev in za delavstvo ni vseeno, kako jih stori.

Seja in piknik kluba brezposelnih

Chicago. — Prihodnja seja kluba brezposelnih št. 61 Workers' Alliance bo 4. junija ob 8. zvečer v spodnji dvorani SNPJ. Govoril bo Anton Gardin. Na dnevnem redu bo več važnih in zanimivih razprav o brezposelnosti podpora in o vsem, kar se tiče dela pri projektih WPA. Pridite vsi!

Kakor je že bilo poročano, bo naš klub brezposelnih priredil Moonlight piknik dne 20. junija v Willow Springsu pri Keglju. Pričakuje se velika udeležba. Vstopnina je zelo nizka, namreč samo 15c za osebo. Igral bo izvrstni trio: Gomilar-Fojs-Ozolt. Na pikniški prostor bodo vozili avtomobili. Prvi odpelje od Irvana ob 2. polpodne in se ustavi tudi pri Voghru na 916 W. Cermak Rd. Drugi odpelje ob 7. zvečer od istega prostora. Oba truka se bosta ustavila tudi pri Slovenskem delavskem centru na 23. cesti in S. Lawndale ave.

Vstopnice se dobijo pri klubovih članih. Povabite svoje prijatelje in znance, da se udeležijo našega večernega ali moonlight piknika dne 20. junija.

Člani se prosijo, da se udeležijo seje 4. junija in piknika 20. junija v velikem številu.

Joseph Oblak.

Prva domača zabava

Milwaukee, Wis. — Klub vdovec in vdovice bo priredil svojo prvo domačo zabavo 6. junija v Tamšetovi dvorani, 739 W. National ave. Vstopnina samo 50c za vso postrežbo, ki bo prosta. Zabave bo obilo. Pričakuje se velika udeležba. Na 4. junija se bo vršila redna seja v Tamšetovi dvorani ob 8. zvečer. Udeležite se vsi! Naš klub je bil ustanovljen 5. aprila t. l. in dobro napreduje. Zelim, da se nam bi pridružili vsi rojaki in rojakinje, ki so ostali osamljeni. Nadaljnja "prijazila" dobite pri članu Louis Barbiču na 414 So. 2nd st., ali pa pridite na našo domačo zabavo. — Mrs. Mary Blatnik.

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

Ordinira vsak dan raze nsrede od 9. zjutraj do 9. zvečer.

V nedeljo po dogovoru.

PHONE: CICERO 610

2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerno. Postrežba točna.

HOANOVA KNJIGA "MESTNE VLADE" IZSLA

Baškar je izšla zanimiva knjiga na 365 straneh izpod peresa Daniel W. Hoana, socialističnega župana mesta Milwaukee, pod naslovom "City Government" (Mestna vlada). Vsi kritiki, ki so knjigo prečitali, se izredno pohvalno izražajo o njeni vsebini. Župan Hoan je zaslovel vsled svoje sposobne in poštene mestne administracije po vsej deželi in tudi v inozemstvu. Pod njegovim vzornim županovanjem je mesto Milwaukee edino večje ameriško mesto, ki je solventno. S praktičnim in poštenim gospodarstvom, kolikor pride mesto Milwaukee pod njegovo direktno področje, se je Hoan izkazal za najboljšega župana v Ameriki. Domala vsa ostala mesta iščejo vzroke temu vzorno vladanemu mestu. Vsa skrivnost Hoanovega uspeha je seveda osredotočena v njegovi zmožnosti in poštenosti, česar se pri politikaših starih strank ne najde. Pri njih vladata korupcija in favoritizem. Davkoplačevalci morajo plačevati visoke davke in iz teh virov ljudskega denarja se velik odstotek steka v žepke kruparskih politikov. Župan Hoan kot socialist je pokazal, da je poštenje glavna stvar javnega funkcionarja poleg sposobnosti. S tem je dal dober del kredita soc. stranki, na čije principih on načeluje mestu Milwaukee že nad 20 let.

Knjiga "City Government" se naroča pri Hampel's Book Shop, Inc., 222 W. Wells st., Century Building, Milwaukee, Wis., in stane \$2.50 s poštnino vred. Kdor si želi knjigo naročiti, naj piše na označeni naslov, in če želi-imeati avtografirano izdajo (z lastnoročnim podpisom avtorja), naj to omeni v pismu in se mu bo ustreglo. Knjiga je razdeljena v šest delov: analiza lokalne vlade, kontrola, financa ali gospodarstvo, administracija, planiranje in dobrobit ljudstva. Ta zaglavljajo so razdeljena v 22 poglavij, ki se bavijo z vsemi panogami mestne vlade.

Ako bi med delavci ne bilo hlapcev in skebov, ne bi bila nikdar nobena stavka izgubljena.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

SIMON KAVČIČ:

MOJ JUBILEJ

V splošni navadi je, posebno v tej deželi, da se praznujejo razni jubileji ali obletnice, ki so nekakšni mejniki v aktivnosti našega življenja. Za vsak važnejši dogodek v življenju, katerega ljudje smatrajo, da je zgodovinskega pomena, se prireajo ob gotovih časih taka slavlja. Tako je naša slovenska javnost zadnja leta prešla v nekako dobo jubilejev: danes se slavi desetletnica v tej naselbini, jutri obhaja bližnja naselbina 20-letnico svojega društva in zatem pride na vrsto sosedna naselbina s slavljem 30 letnice. Srebrni jubileji ali 25-letnice se seveda nikdar ne prezejo, temveč se navadno smatrajo za najvažnejše, saj pa zaznamujejo dobo četrstoletja.

Vse te številne jubileje v mojem življenju sem popolnoma prezrl, spominjam pa se dogodkov, ki se tičejo mojega življenja v stari domovini in ki segajo v dobo 40 let nazaj.

V Idriji na Kranjskem (Notranjsko), ki sedaj spada pod Italijo, je velik rudnik živega srebra. Poleg rudnika je tudi rudotopilnica, fabrika za izdelovanje cinobra, železolivarna za porabo pri rudniku in v rudotopilnici. V Idriji so izdelovali sploh vse potrebščine za rudnik, ki je bil državna last. V njem je bilo zaposlenih 1300 delavcev in med njimi tudi jaz. Vsi ti delavci so bili stalno zaposleni in sramotno nizko plačani, ker niso imeli nobene delavske organizacije in nobene zveze z delavci drugih okrožij.

Neko nedeljo v januarju leta 1896, ko sem prišel na mestni trg na poti v cerkev, sem tam opazil lepak, ki je naznanjal, da bo Delavsko izobraževalno in podporno društvo iz Ljubljane tistega dne popoldne imelo v Idriji javen shod. Čim sem vstopil v cerkev, se je fajmošter kmalu oglašil z lece in vpil, naj "poženemo Ljubljance iz Idrije, da se ne bodo nikdar več upali k nam prikazati." "To so Antikristi, ki uče krivo vero in želijo vam večno pogubljenje!" Tako se je drl fajmošter. Zato sem se trdno odločil, da moram na vsak način te Ljubljance videti in slišati ter sam presoditi, če so res tako nevarni.

Ob napovedani uri sem bil na mestu in shod se je kmalu pričel. Na moje veliko začudenje je bilo na shodu mnogo o-nih, ki so slišali fajmoštrovo pridigo, naperjeno proti sklicateljem shoda. Podvomil sem, če so vsi ti ljudje v dvorani z resnim namenom, da slišijo "Ljubljanske Antikriste". Še predno se je shod otvoril, je vstopil v dvorano cerkvenik, ki je hotel vse poznati v cerkev, kakor kakšne male paglavce. Toda nihče se mu ni odzval, sam pa je pravočasno odnesel pete.

Takratni predsednik Delavskega izobraževalnega društva v Ljubljani je bil s. Kordelič, ki je vodil shod. Kot govornik je nastopil mladi Kramaršič. Svoj govor je osredotočil na stroje, ki izpodirajo delavce čedalje bolj, povdarjal pa je potrebo, da se delavstvo organizira v svojih organizacijah. O Marksu in njegovem delu ni ničesar omenil, še manj pa o kakšni veri. To je bil torej prvi "Antikrist", ki sem ga slišal — ki smo ga slišali v zakotni Idriji.

Po končanem shodu je s. Kordelič pozival navzoče, naj se vpišejo v njegovo društvo, naj se organizirajo. Vsi so se spogledovali. Videlo se je, da eden drugemu ne zaupa. Ko so pa videli, da sem stopil k mizi in plačal članarino, so mizo tesno obkolili in pri tisti priči se jih je vpisalo 60. Takrat je bila v Idriji ustanovljena podružnica (vplačevalnica) Delavskega izobraževalnega in podpornega društva s sedežem v Ljubljani. Mesečna članarina je znašala 10 krajcarjev. Pozneje se jih je vpisalo mnogo več.

Par dni pozneje sem napisal na papir citate iz fajmoštrove pridige ter omenil uspeh in potek shoda, zraven pa tudi opise delavske razmere v Idriji. Nato sem vse skupaj poslal uradništvu Delavca, ki je takrat izhajal na Dunaju trikrat na mesec. Njegov urednik je bil pokojni Jože Zavertnik, po- znejši glavni urednik Prosvete v Chicagu. Jože je moj dopis priobčil. To je bil obenem moj prvi dopis v časopisu. Vsi znaki so kazali, da je dotični dopis vplival na idrijske delavce, kajti vsakdo ga je hotel čitati. Zanimanje zanj je bilo še večje, ker dopisnik ni bil podpisani, kakor je običaj pri nas v Ameriki. Ugibali so, kdo ga je napisal, kar mi je seveda bilo v precejšnjo zabavo ter vzpodbudo, tako da sem od tistega časa postal nekak redni poročevalec Delavca.

Naš prvotni namen je bil, da se organiziramo za izboljšanje delavskih razmer. Nihče ni mislil, da bi vera radi tega kaj trpela ali bila na kakšen način prizadeta. Ampak od druge strani pa so nam zadrževali napredovanje. Mi smo trdili svoje, oni svoje, in po krivdi klerikalcev se je res začela vsa borba z ekonomskega in socialnega polja premestila na versko polje. Katekizem, sveto pismo, Kristusove nauke in zgodovino rimskih papežev smo morali na vse pretege pojasnjevati. In ti dokumenti, če so bili dobro raztolmačeni, — so marsikdaj precej zalegli in naše nasprotne veščkrat spravili v precejšnjo zadrego. Marksa so nam kaj radi predbacivali, toda o njem niso vedeli več kot le to, da je baže rekel, "naj se delavci zanimajo za ta svet, nebesa pa naj prepustijo vrabcem." Nazivali so nas tudi z derviši. O Darwinovih naukih o evoluciji življenja niso menda nič vedeli, ker so trdili, da smo "opičariji". O Darwinovih nazorih in dokazih so bili le toliko poučeni, da on ni verjel, da je bil Adam res iz gline ali ilovice zgneten.

(Dalje prihodnjič.)

Vesela kluba vdovcev in vdovic

Milwaukee, Wis. — Oni dan, ko sem pospravil kuhinjo, sem se podal na izprehod. Srečal sem prijatelja Jožeta, ki je brž opazil, da se nekam kislodrim. Povedal sem mu zaupljivo, da sem se že docela naveličal bečlarije in pa večnega samevanja ter pomivanja črepinj. To mu je seveda dalo izvrstno priliko, da mi je povedal veselo novico, da so ustanovili klub vdovcev in vdovic. Povedal sem mu, da sem v listih videl, da se nekaj takega organizira, verjel pa nisem. Jože mi je pokazal imenik članov in članic in videl sem, da jih je že mnogo pristopilo. Nadalje mi je pojasnil, da stane pristopnina 50c in mesečnina samo 25c. Seveda sem hotel vedeti, kakšne koristi bom imel, če pristopim. Odvrnil je, naj kar pridem na prihodnjo sejo, pa se bom dodobra sam prepričal, zraven tega pa "si bom morda tudi katero izbral, tako da mi ne bo treba več samevati in kuhati ter črepinj pomivati." To je kajpak še bolj vlečko, zato sem se udeležil klubove seje 14. maja. Vse se mi je zelo dopadlo, posebno pa članice. Na seji je bilo sklenjeno, da naš klub priredi svojo prvo domačo zabavo 6. junija zvečer v Tamšetovi dvorani na 739 W. National ave. Postrežba bo dobra in točna in nihče ne bo lačen in žejen. Poleg tega pa bo pripravljena tudi neka posebnost, kakršne še niste prej videli na nobeni veselici. Vljudno vabimo vse skupaj, da nas obiščete v velikem številu.

Član kluba.

Učitelji niso delavci — Unija učiteljev in učiteljic v Memphisu, Tenn., je morala na pritisk okrajne in mestne oblasti odstopiti od A. F. of L.

Nemški vojaki ob francoski meji

Francoski genralni štab meni, da ima Hitler ob francoski meji že 300.000 vojakov in močete utrdbe.

SEZNAM ČLANOV XI. REDNEGA ZBORA JSZ

Enajsti redni zbor Jugoslovanske socialistične zveze in Prosvetne matice se bo vršil dne 3., 4. in 5. julija v Chicagu v dvorani SNPJ.

Volitve za delegate v klubih in konferencah JSZ in v organizacijah Prosvetne matice se zaključijo 31. maja.

Seznam delegatov sledi:

KLUBI JSZ

- Chicago, Ill. — KRISTINA TURPIN in JUSTIN ZAJC.
- Oglesby, Ill. — ANTON UDVOH.
- Copemaugh, Pa. — JOHN LANGERHOLC.
- Power Point, O. — CHAS. BOGATAJ.
- Forest City, Pa. — JOSEPH DRASLER.
- Bridgeport, Ohio. — FRANK MATKO.
- Sygan, Pa. — FRANK PUSTOVH.
- Chicago, Ill. — FRANK BENCHINA.
- Chicago, Ill. — MICHAEL CHAVICH.
- Arma, Kans. — JOHN KUNSTELJ.
- Salem, Ohio. — FRANCES MIHEVC.
- Cleveland, Ohio. — LOUIS ZORKO.
- Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
- Milwaukee, Wis. — LEONARD ALPHER.
- Waukegan, Ill. — FRANCES ZAKOVSEK.
- Springfield, Ill. — JOSEPH OVCA.
- Collinwood, Ohio. — THERESA GORJANC.
- Hermine, Pa. — ANTON ZORNIK.
- Piney Fork, Ohio. — NACE ZLEMBERGER.
- Detroit, Mich. — JOHN ZORNIK.
- Detroit, Mich. — LOUIS KOROSEC Jr.
- West Allis, Wis. — FRANK BOZICH.
- Canonsburg, Pa. — MARKO TEKAVC.
- West Aliquippa, Pa. — BARTOL YERANT.
- Girard, O. — ANTON NAGODE.
- Chicago, Ill. — MARY VRHOVNIK.
- Sheboygan, Wis. — JOHN SPENDAL.

Angleški odseki klubov JSZ

- Chicago, Ill. — JEAN RAK.
- Cleveland, Ohio. — BETTY BOGATAY.
- Milwaukee, Wis. — ANTON KAMNIKAR.
- Detroit, Mich. — ESTOK MENTON.
- West Allis, Wis. — ROSE MUSICH.

Konferenca JSZ in Prosvetne matice

- zapadna Pennsylvania. — MICHAEL JERALA.
- Ohio. — ANTON JANKOVICH.
- Illinois in Wisconsin. — JOSEPH RADELJ.

PROSVETNA MATICA

Društva

- SNPJ, Chicago, Ill. — JOHN JUREČIČ.
- SNPJ, Sygan, Pa. — FRANK PUSTOVH.
- SNPJ, Chicago, Ill. — FRANK GORENC.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- SNPJ, Hermine, Pa. — ANTON ZORNIK.
- SNPJ, Franklin, Kans. — MARTIN STEFANČIČ.
- SNPJ, Chicago, Ill. — MINKA ALESH.
- SNPJ, Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
- SNPJ, Detroit, Mich. — PETER BENEDICT.
- SNPJ, West Aliquippa, Pa. — BARTOL YERANT.
- SNPJ, Strabane, Pa. — MARKO TEKAVC.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- SNPJ, Cleveland, O. — BETTY BOGATAY.
- SNPJ, Arma Kans. — MARTIN KRUSIC.
- SNPJ, Akron, O. — CHAS. POGORELEC, zastopnik.
- SNPJ, Chicago, Ill. — JOHN RAK.
- SNPJ, Detroit, Mich. — MARY KLARICH.
- SNPJ, Waukegan, Ill. — ANTHONY PIERCE.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- JSKJ, Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
- SSPZ, Arma, Kans. — FRANK SOTOVSEK.

Federacije SNPJ, včlanjene v Prosvetni matici

Zapadna Pennsylvania. — BARTOL YERANT, W. Aliquippa. Severna Minnesota. — JOHN KOBIL, Duluth. Vzhodni Ohio in West Virginia. — JOSEPH SNOY, Bridgeport. Westmorelandsk. — ANTON ZORNIK, Hermine, Pa. Kansaška. — MARTIN STEFANČIČ, Pittsburg, Kans. Wisconsin. — JOSEPH VIDMAR.

Kulturne organizacije

Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — ERNESTINE JUGG. Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. — BETTY BOGATAY. Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — RUDOLF ROTOCHNIK. Dram. društvo "Soča", Strabane, Pa. — MARKO TEKAVC.

REFERENTI

Poleg delegatov so člani zbora referenti, katerih predmeti so navedeni v objavah sporeda XI. rednega zbora. Ti poročevalci so:

JOHN TERČELJ, Strabane, Pa. JOSEPH SNOY, Bridgeport, Ohio. ANTON SULAR, Arma, Kans. LOUISE BRATANIC-JURČIČ, Milwaukee, Wis. OSCAR GODINA, Chicago, Ill. DONALD J. LOTRICH, Chicago, Ill. MARY JUGG, Chicago, Ill. BOŽO STOJANOVICH, Chicago, Ill. ANGELA ZAITZ, Chicago, Ill. BETTY BOGATAY, Cleveland, Ohio. ESTOK MENTON, Detroit, Mich.

DRUGI ČLANI ZBORA

Dalje so člani zbora odborniki eksekutive JSZ in vseh drugih njenih odsekov kot:

Eksekutiva

Frank Alesh Peter Kokotovich
Filip Godina Joseph Oven
George Maslach Fred A. Vider

Frank Zaitz

Nadzorni odsek JSZ

Michael Chavich Anton Garden Frank Udovich

Nadzorni odbor Slov. sekcije JSZ

Alice Artach John Hujan Angela Zaitz

Odsek Prosvetne matice

Peter Bernik John Rak
Ivan Molek Chas. Pogorelec, tajnik.

To je seznam članov prihodnjega rednega zbora JSZ in Prosvetne matice, katerega se bila sporočena do 25. maja. CHAS. POGORELEC, tajnik.

Townsend obtožen nagajanja preiskovalni kongresni komisiji

Posebna kongresna komisija, ki preiskuje Townsendovo gibanje za penzije, je zasliala mnogo prič. Pozvan je bil tudi dr. Townsend, katerega so člani komisije na dolgo in široko izpraševali, da ugotove, kako je bilo porabljenih milijon dolarjev, katere je zbrala Townsendova penzijska liga. Dr. Townsend se je nad kongresniki končno razjezil, da je zapustil dvorano in izjavil, da se prostovoljno več ne vrne. Komisija ga je vsled tega obtožila pri zveznem sodišču. Townsend je poročevalcem pojasnjeval, da so ga člani komisije s svojimi vprašanji provocirali, in da so očito pokazali, da je njihov namen diskreditirati njegovo penzijsko gibanje. Kljub temu se je vendar dognalo, da je služilo Townsendovo gibanje mnogim promotorjem na vir k dohodkom. Townsend je na levi v sredi te slike (s očali).

Na kongresnici je prevladovalo mnenje, da je SSPZ glavne težkoče prebolela in da je prišla spet na stopnjo, s katere ji bo mogoče napredovati. Brzojavni pozdrav kongresnici je poslal tudi Proletarec.

Poročilo o nadaljnjih važnih sklepih devete redne konvencije S. S. P. Z.

(Nadaljevanje s 1. strani)

dobi \$50 in ostala dva po \$25 na leto. Glavnemu zdravniku je določenih \$500 na leto. Dnevne odbornikov, kadar se mude po opravih za zvezo, so po \$7. Tudi upravni odborniki so jih bili deležni v času konvencije. A konvencija je sprejela predlog, da so dnevne upravni odbornikov, kadar so po uradnih opravih nad 50 milj distance od gl. urada, \$3.50 na dan.

Zapisnikar konvencije je bil samo eden, Jakob Zupančič, ki običajno piše zapisnike sej gl. odbora SNPJ in pisal jih je tudi že na par konvencijah S. S. P. J. Je zelo več v tem poslu. Prihodnja konvencija bo v Collinwoodu.

Za volitve v glavni odbor je bilo precej interesiranja in tudi nekaj "kavkusov" ali posvetovanj, na katerih so razpravljali, kdo naj bo deležen tega ali onega mandata. Splošno mnenje je bilo, da je odbor posrečeno izbran. Izvoljeni so: John Kvartich, Pennsylvania, predsednik; Rudolph Lisch, podpredsednik, Ohio; William

Rus, gl. tajnik, ponovno; Anton Zaitz, Forest City, Pa., pomožni tajnik (nov urad); Mirko Kuhel, gl. blagajnik, ponovno; Michael Vrhovnik, direktor angleško poslujočih društev (nov urad).

V nadzornem odboru so W. Candon, Cleveland, predsednik, in Joseph Grills, Pennsylvania ter John Marn, Wisconsin.

V porotni odbor je bil izvoljen za predsednika Frank Pucel, Ohio. Frank Medved, Pa., in Vincent Pugel, Wisconsin.

Urednik-upravnika glasila je Vatro Grill.

Glavni zdravnik je dr. F. J. Arch iz Pittsburgha, izvoljen ponovno. SSPZ ima zdaj pet stalno nameščenih odbornikov.

Važen sklep konvencije je, da se v bodoče lahko vloži 40 odstotkov vse imovine v posojila na posestva, toda obrestna mera ne sme biti pod 5%. S. S. P. J. na primer je te vrste vlozbe na svoji prošli konvenciji odpravila, pri SSPZ pa so mnenja, da bodo koristne, seveda, če se ne bo zašlo v spekulativna posojila, kar pa se v teh časih ne bo zgodilo, ker tiste slo-

vite prosperitete še ni izzlozila.

Brezposelnim članom, ki so stari nad 65 let, bo SSPZ plačevala od \$3 do \$5 penzije na mesec.

Na kongresnici je prevladovalo mnenje, da je SSPZ glavne težkoče prebolela in da je prišla spet na stopnjo, s katere ji bo mogoče napredovati. Brzojavni pozdrav kongresnici je poslal tudi Proletarec.

Smrtna kazen v Rusiji

Smrtno kazen sodišča v USSR pogosto uporabljajo. Mnogi, ki so bili spoznani krivim grata, tatvin, jemanja podkupnin, poškodovanja državne lastnine sabotaže pri delu itd., se v Rusiji kaznuje s smrtjo. Da-li bo sovjetska sodnija v poboljševanju in strašenju s tem sredstvom uspešnejša, kakor druge dežele, kjer se smrtno kazen uporablja dolga stoletja, je drugo vprašanje.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODOBNOSTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list je: za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily Tel. Crawford 2213 At 1858 W. Cermak Rd. 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

ZA LIČNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Tri hčerke džina Morhagiana

iz Seheredjinih pravljic: "Tisoč in ena noč," slovenski napisi
IVAN VUK.

I. Paviljoni, ki so izginili.

Živel je v davnih, davnih časih v Samarkandu, v deželi Asamski, mogoben sultan. Ko je začel, da se bliža njegovo življenje h koncu, je nekega dne poklical k sebi svoje tri sinove in jim rekel:

"Veseli me, da lahko rečem: Ljubim vas vse tri z enako ljubeznijo. Moji dnevi so šteti. Preden pa se ločim, vam hočem podati dokaz svoje ljubezni. Počej mi vsak svojo željo. In če bo v moji moči, — zgori se naj."

Najstarejši, kateremu so rekli Rostem, si je zaželel paviljon, ki bi naj bil pokrit z zlato in srebrno opeko.

Še tisto uro je pozval sultan, zidarje in tesarje, ki so morali delati ves dan tako, da je bil proti večeru paviljon malone gotov. Samo pokrit še ni bil in tudi pohištva še ni bilo v njem. Vkljub temu je prošil princ Rostem očeta, naj mu dovoli prenočiti v paviljonu. Oče mu je odsvetoval, češ, naj strpi, da bo paviljon čisto gotov in vse pohištvo v njem.

Princ pa je bil tako nestrpen, da je dal vzklik očetu: "Nasvetu prenešite v še neizgotovljen paviljon svoje povelje. Ležal je na njo, ali zaspati ni mogel. Začel je torej čitati koran. Opolnoči pa so se nenadoma razdvojila tla in grd džin je stopil iz razpoke. In je rekel princu:

"Ti si sicer princ. Vendar, če bi bil tudi sultan, moral bi obračunati s teboj. Zakaj, postavil si ta paviljon ravno nad palačo moje najstarejše hčerke."

Izgorivši je zbežal okrog sten paviljona. Ko je tako zbežal okrog sten, so se združile v prah in veter ga je takoj raznesel na vse strani in od paviljona ni ostalo ničesar.

Princ je izdrl svoj meč, se pogljal za džinom. Džin je pa skočil v bližnji studenec in tam izginil.

Ko je stopil princ Rostem drugi dan pred sultana, svojega očeta, je bil ves pobit in žalosten. Oče pa je grajal, ker je bil neubogljiv in nestrpen.

Prisla je vrsta na drugega sina, prince Ghajatha, da pove svojo željo. Želel si je paviljon, sezidan iz ribjih kosti. In sultan ga je dal narediti, ne boječ se velikih stroškov. Tudi ta princ je bil tako nestrpen in neubogljiv, kakor njegov brat. Tudi on je sklenil prenočiti v še ne docela zgrajenem paviljonu. In glej, opolnoči se mu je prikazal taisto džin — Morhagian se je zval — ter je naredil natanko tako, kakor je naredil pri princu Rostemu, trdeč, da je paviljon postavljen nad gradom njegove druge hčerke. Zdrobil je paviljon v prah, ki ga je veter raznesel.

Tudi prince Ghajath je izdrl svoj meč in zasledoval džina do studenca, v katerem mu je izginil.

Ko je sultan drugo jutro izvedel, kaj se je zgodilo, je tudi njega pokaral radi neposlušnosti in nestrpnosti.

Prisla je na vrsto prince Badialtsaman, najmlajši princ, da pove svojo željo. Ta je zahteval paviljon iz samega kristala. Tudi on se je podal, natančno kakor starejša brata, spet v paviljon, preden je ta bil čisto gotov. Ni pa tega storil kljubujoč v nestrpnosti, nego da vidi, kaj se tu dogaja in če se bo Morhagian prikazal tudi njemu.

Opolnoči se razpočijo tla in Morhagian stopi iz razpoke ter zmerja prince, zakaj je postavil paviljon nad gradom njegove najmlajše hčerke. Nato je uničil paviljon in zbežal proti studencu. Princ pa, ki je na to še čakal, ga je dohitel in mu s svojim mečem prizadel tri rane. Vendar mu je džin vseeno ušel.

Drugo jutro princ ni poiskal najprej svojega očeta. Njegova brata sta ga namreč na vse zgodaj naščuvala, da poiščejo džina. Hiteli so k studencu in princ Rostem se je dal po vrvi spustiti na dno. Ali takoj je zaklical bratoma, naj ga pote-

gneto kvisku, češ, doli je nevzdržna vročina.

Nato se je podal v studenec drugi princ. Pa tudi ta se je pustil takoj potegniti kvisku. Na zadnje je šel princ Badialtsaman v studenec. Prosil je brata, naj ga v nobenem slučaju ne potegneta kvisku, pa če tadi bi ju prosil.

Spustila sta ga v studenec in nista poslušala njegovih prošelj, naj ga potegneta kvisku.

II. Kaj je videl princ. Badialtsaman v studencu

Ko je najmlajši princ dospel na dno studenca, je zaklical bratoma, da je zrak v studencu kakor zastrupljen. Vendar, kakor je sam odredil, ga brata nista potegnila kvisku. Zato je odšel vrv od pasu in stopil skozi odprta vrata v dolgi hodnik, na koncu katerega so bila zlata vrata. Odprl jih je in zagledal pred seboj krasen grad. Vstopil je v grad. Prehodil je kuhinje in shrambe, v katerih je videl velike zaloge živil. Stopil je nato v stanovanjske prostore in prišel naposled v veliko dvorano, vse polno stolov, divanov in vzglavij.

Skril se je. In kmalu je zagledal jato golobov, ki so prileteli in se vsedli na rob kotanje, ki je stala sredi dvorane. Golobi so se potopili v vodo in se zopet pojavili kot mlade, lepe deklice, ki so se takoj podale na delo. Ena je šla v kuhinjo, druga je hitela v shrambo, tretja je začela pometati, četrta pripravljati kosilo. In vse so bile vneto zaposlene. Kmalu nato je princ zopet zagledal deset golobov, ki so se vsedli na rob kotanje, se potopili v vodo in se nato zopet pojavili kot lepa dekleta.

Naposled je prišel še enajsti golob, ki so ga dekleta okopale v majhni, z rožnatimi vodami napolnjeni kotanji. In glej, pojavila se je čudovito lepa princeza. Bila je to najstarejša hči džina Morhagiana in so jo klicali Fathana.

Dvoje deklet jo je spremljalo v sobo in ostale so ji sledile. Sedla je na divan, ki je stal na majhni višini.

Kmalu so tudi te sužnje odšle na delo. Pri tej priliki je ena izmed njih pobrala nekaj belega na tleh ležečega. Bil je žepni robc, ki ga je princ Badialtsaman po nesreči izgubil. Dekle je preiskalo vse koticke in kote in našla prince. Globoko začudena je povedala to svoji gospodarici Fathani, ki ji je ukazala, naj ji pripelje vsiljivo.

In pojavil se je princ. Pogledala ga je. Opazila je, da je mlad in lep. Prijazno ga je pogledala in velela, naj sede k nji.

Princ Badialtsaman je moral pripovedovati, zakaj je šel v studenec in kaj je hotel tukaj najti. Ničesar ji ni zamolčal. Vprašal jo je tudi, kje bi lahko našel džin Morhagiana, da bi obračunal z njim.

Fathana pa se je smejala in rekla, naj na to več ne misli, nego se naj veseli, da je našel tako prijetno družbo.

Medtem se je bila pogrnila miza in sta skupaj obedovala. Po obedu so sužnje prepevale lepe pesmi in plesale vsakovrstne plesne in to vse dotlej, dokler ni nastal čas spanja.

Mlademu princu je tukaj tako ugajalo, da je ostal pri Fathani štirinajst dni. Nato ga je jel zanimati zopet džin Morhagian. Vprašal je svojo gostiteljico, kje bi ga lahko našel.

Princeza mu je povedala, da je to njen oče in da je strašno močan. Ne more pa povedati, kje bi se ga lahko to uro našlo. Svetovala mu je, naj vpraša njeno drugo sestro.

Odprla je neka vrata in princ je zagledal grad njene sestre. Dala mu je listič papirja, na katerega je zapisala nekaj besed.

Spremljan od Fathanesinih suženj, je stopil princ Badialtsaman v grad druge princezine. In ko je bil pripuščten k nji, ji je izročil pismo sestre.

Ko se je to zgodilo, ga je tudi ona povabila, naj sede k nji in tudi nji je razložil, da je prišel, da najde džin Morhagiana.

Prijetno se je zabaval in ker

MILIJARDA DOLARJEV ZA BONUS

Medsestunjske prične zvezni finančni urad deliti v času svetovne vojne. Na sliki je urad v Chicagu, ki bonus bivšim vojakom, ki so služili v ameriški armadi sprejema aplikacije bivših vojakov.

je bila ta princeza še vse lepša in mlajša od Fathane, je ostal prav rad pri nji. Štirinajsti dan pa je zahteval tudi od te princeze, da mu pove, kje najde Morhagiana.

Tudi ona mu je rekla, da ne ve in ga je poslala s pismom k njini najmlajši sestri.

(Dalje prihodnjič.)

Nepravilno razdeljena prirodna bogastva

Ubožne velike dežele, ki so, ali ki bi rade bile velesile, zahtevajo, da se prirodne vire pravično razdeli. Kar v resnici hočejo je, da bogate velesile in "lene" male dežele odstopijo del svojih kolonij Nemčiji, Italiji in Poljski. Mussolini si je deloma že pomagal na svojo roko, Japonska nikogar več ne vpraša za dovoljenje, in Poljska študira, če bi ji morda na kak zelo diplomatičen način Francija privolila, kos zemlje kje v deveti deželi. Hitler pa prav resno zahteva kolonije — vsaj nekaj od tistih, ki so jih zavezniški vzeli kajzerju.

Arabci in židi

Židi so bili v davnih dneh pregnani iz svoje domovine Palestine. Zdaj pa bi jo radi kupili nazaj in zgradili v nji svoj vpliv brez vojne in revolucije. Arabci protestirajo — zdaj zopet z orožjem, da ima Anglija, ki ima nad Palestino protektorat, veliko opravka z njimi. Pobili so že precej židov, kateri so se umaknili Hitlerjevemu preganjanju ali pa pogromu na Poljskem, a v Palestini so naleteli na enake prilike in prežani grob.

Kam naj židi vendar gredo, ko se krščanski svet proti njim tako nekrščansko obnaša

Demonstracija za mir

V Amsterdamu na Nizozemskem je 19. maja korakalo v veliki povorki za mir in svobodo 20 tisoč žensk, ki so prišle z vseh krajev dežele.

Knjige!

Kadar naročate knjige, poslužite se Proletarceve knjigarne.

IVAN VUK:

RESIGNACIJA

Petdesetosem, petdesetdevet, šestdeset stopnic je na mojem stopnišču; Stopam po njih ves zlomljen, prekleto iz družbe izločen, izročen gnojišču...

Preglasno sem namreč v urah presmelih in sončnih preveč samozvestnih pesem o bogu-človeku zapel...

Petdesetosem, petdesetdevet, šestdeset stopnic je na stopnišču.

Vsaka stopnica — kratka sekunda, šestdeset stopnic — že cela minuta... Koliko stopnic za celi dan?

Koliko stopnic — dosmrtna je pot?

Petdesetosem, petdesetdevet, tako se vrste iz dneva v dan, poostano po njih se noč plazi v noč.

Obnavlja se luna —

Leta boje —

Korak mož pa po njih iz dneva v dan je vedno enak.

Tak stejem, poslušam lasten korak, topo odmevajoči z mrkih stopnic,

brezbarvnih, brezupnih, brezcvetnih, brezčutnih, brezsočnih,

brez smeha, toplote, brez iskre ljubezni

iz družbe izločen hudisti...

Koliko stopnic v brezsmrten je nič?

Petdesetosem, petdesetdevet, šestdeset stopnic je na stopnišču.

Stopam po njih s topim korakom, obsojen,

iz družbe izločen, ker v urah sem sočnih in samozvestnih preglasno zapel

bil pesem o bogu-človeku.

Petdesetosem, petdesetdevet, šestdeset stopnic je na mojem stopnišču.

Dobra metoda proti linčanjem

Črnci Fred Moore je bil oktobra 1933 blizu New Orleansa linčan. Njegova oče in mati sta vložila proti okraju in šerifu tožbo za \$10,000 odškodnine. Razprava se je vlekla s tehničnimi odlaganji par let. Tožba je bila zaključena z zmago za starše. Džila sta \$2,500 odškodnine.

BLACK CLOUDS IN EUROPE

In Western Europe the armed forces of France and Germany are facing each other like two vicious bulldozers on not-too-strong leashes. Farther to the East, Italy and Turkey are lining up in a formation which makes armed conflict both easy and logical. Off to one side is Britain, preparing as never before for war which may break at any moment. And in the near and far East Japan and Russia are growling ominously.

We wonder how the alarming situation in Europe affects our friends who tell us that Socialism is impractical. We wonder whether it is practical to continue an arrangement which, despite advances in science and culture, deprives millions of decent living standards in time of peace and herds generations after generation to death on battlefields. If the chief business of life is living, then surely Capitalism is a bad business. If happiness is the aim of existence, as philosophers avow, then the present economic system is about as impractical as one could imagine. Surely, the people of the world are paying a terrific penalty for their blunder in letting the private profit system drag along to its logical conclusion. Can anyone believe that any blunder of a Socialist cooperative commonwealth could wreck the havoc which is the normal consequence of Capitalism?

—Reading Labor Advocate.

Outworn Institutions

Victor Hugo, in his masterpiece, referring to an old worthless vehicle standing in one of the streets of Paris, wrote: "Why was that forecarriage of a truck in that place, in the street? In the first place, to encumber the street; next, in order that it might finish the process of rusting. There is a throng of institutions in the old social order, which one comes upon in this fashion as one walks about outdoors, and which have no other reason for existence than the above."

LOOK FORWARD

Ralph Waldo Emerson wrote: "The perpetual admonition of nature to us is, the world is new, untried. Do not believe the past. I give you the universe a virgin today."

Deserter of the Faith

The Southern father was introducing his family of boys to the Governor. "Seventeen boys," exclaimed the Governor, "and all Democrats I suppose."

"All but one," said the father proudly. "They're all Democrats but John, the little rascal. He got to readin'."

Just as True Today

"Only organize and stand together. Claim something together, and at once. Let the nation hear a united demand from the laboring voice, and then, when you have got that, go for another: but get something." —Wendell Phillips in 1888.

THE FALCON NEST

Games with Mother

Here is how you can check up on your mother:

Find all the different kinds of union labels you can of things bought by your mother. You might make a bet with her that you won't find, say—10 or 15 in a week—and then see if she can meet the number you set.

Find all the labels of "Made in—" you can and then see if any are from fascist countries. For everyone you find she should be fined. These are the countries that would count against your mother if you found she had bought goods stamped with them: Germany, Italy, Austria.

War

In many universities students have started a new way of showing that they are against war. They organized themselves into the Veterans of Future Wars. Their slogan is "Make the world safe from hypocrisy." They claim that they should get the bonus now that they would ordinarily get after they had returned from war. In other words, they are trying to ridicule wars.

Hobbies

Boyan Alesh—baseball.
Hilda Maceri—sewing.
Jennie Simenc—sewing.
Angeline Pluth—singing.
Leroy LaFlamme—handwork.

No more money?

If you ever hear your father say that no one in America gets money nowadays, just remind him of these salaries:

William R. Hearst, \$500,000 per year; his columnist Arthur Brisbane, \$255,000; Merrill Coddard, editor of Hearst's weekly, \$161,222; John Nylan, chief lawyer for Hearst, \$88,000; E. R. McCormick, publisher of the Chicago Tribune, \$50,000; and Frank Knox, publisher of the Daily News, \$75,000 a year.

Then these are the men who are telling millions and millions of people who can hardly get by what to do and what not to do and how to vote so that things will be "for their good."

Birthdays

Elsie Kreek—June 1.

How it goes

When there are lots of goods of all kinds, prices go down; when there isn't much goods, prices go up. So when there is a lot of goods, business men turn or let decay or dump food-stuffs into the ocean so that prices will stay up—for their profits.

Did You?

Did you ever stop to think what you would do when you were out of school? Then did you tell it to some one older than yourself and have them say that there were already too many people with that job? Then did you wonder why it was that "many hands make light work" but they wouldn't let you have a chance at helping with the work?

"A Falcon" respects the honest opinion of others even when he opposes it—"is one of the Falcon laws. What has happened in countries where this law was disregarded?"

Don't forget that with vacation you should have more time to send contributions to our little column.

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

THE PURPOSE OF UNIONS

Milwaukee, Wis. Employers consequently always bitterly oppose labor organizations, and tend to destroy them whenever possible. This naturally is to be expected on their part, as labor organizations tends to protect labor, rather than the employers. As a result strikes are the consequences. There are always strikes going on in every part of the world. And not infrequently where there are no union shops or labor organization existing, we find the employers putting on union labels.

Such is the case I am told of right here in Milwaukee where a strike is now pending. Why should the employer try to protect himself behind the skirts of a union label, where no union really exists, and where the employees are now actually on strike to get a union organized in their shop? The employers usually oppose unionism and its demands. If they didn't, no strike would ever be necessary. Let us look a bit further into the labor organizations and see how it protects labor.

Trade unions increase the wage earnings, shorten the hours of labor and gives a greater measure of safety, and more sanitary working conditions on the part of the workers. Higher wages of course means the worker will be able to spend more, and thus producing automatically more work for other industries. It evidently works hand in hand. In some shops where unions are not wanted, the employer keeps the wages high, thus curtailing any attempt to get a union organized in his shop. Where there is no union shop, labor must compete for jobs at low wages, long hours, and often unsanitary working conditions. Naturally the employers prefer this to organized labor, because it gives him a

greater margin of profit. Labor unions demand just the opposite, higher wages, shorter hours, and more safe and sanitary working conditions. Thus it is easy to see why employers oppose organized labor.

Louise Bratanic Jurczyk.

Production For Use And-

When birds build nests, that's production for use.

When foxes dig burrows, that's production for use.

When bees build combs in hollow trees, that's production for use.

When Hottentots make dugouts, that's production for use.

When great-grandma carded wool, wove it into cloth and sewed it into garments, that was production for use.

When civilized men make shoes and go barefooted, that's production — for profit.

When cotton raisers raise cotton and go ragged, that's production — for profit.

When tailors make pants and wear pants with their seats out, that's production — for profit.

When machinists build automobiles and thumb their way over hard roads, that's production — for profit.

The essential difference between production for use and production for profit is that in the first instance the more the producer produces, the more his wants are relieved, while in the second instance the more he produces the sooner he goes on relief. —Montana Labor News.

"THE FALCON CALL"

Chicago, Ill. Another issue of The Falcon Call, an attractive 22 page magazine for children of workers has just been published by the Red Falcons of America, officially recognized children's organization of the Socialist Party, U. S. A., with headquarters in this city.

It contains illustrated stories by children and for children with a definite working class and anti-war appeal.

Copies of this magazine, and bundle orders can be secured by writing to the Red Falcons of America, 721 Moxley Building, Chicago, Illinois.

Membership Meeting

Chicago, Ill. — A general membership meeting of the Socialist Party of Cook County will be held Monday, June 8, at 123 West Madison St., on the 16th floor. Comrades Maynard C. Krueger, Meyer Halushka and several other speakers will report on the National Convention of the Socialist Party. Every member is urged to attend. Bring your membership cards with you.

"Grandsons"

A novel about three grandsons of a Slovene worker

BY LOUIS ADAMIC

Price \$2.50

Order from

PROLETAREC BOOK STORE

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

THE SOCIALIST PARTY NOMINATES

The Socialist party has nominated the only ticket which anyone who is dissatisfied with the miserable methods of the capitalist parties can support.

The convention was held at a time when there was unfortunate and unnecessary factional strife inside the organization. There was no difference in principle between the two factions. The difference in policy was not sufficient to be unbridgeable. It was the resentments on both sides that were unbridgeable. Had Mayor Hoan, who tried to bring peace between the factions, been nominated for president, his nomination would have satisfied everybody; but, with so many duties already piled upon his shoulders, it is understandable that he could not accept. As Norman Thomas was actively identified with one faction, his nomination will be unwelcome to approximately one-third of the insiders, or those who have been such until very recently. However, his nomination will be welcome to thousands of outsiders who have heard him speak, or come in contact with him in strikes and other activities, and who are not interested in the inside dissensions. Those to whom the nomination is unwelcome will find it necessary to forget their objections and support the ticket, as that is the only way in which they can work and vote for Socialism in this campaign. To support Roosevelt would be to work and vote against their principles.

There was right and wrong on both sides of the dissention. It should, and in the absence of resentments would, have been settled amicably. Since it

went to a finish, one side had to get licked. It is up to those who got licked to take their licking like good sports, and stay in the organization.

It is very gratifying that George Nelson was nominated for vice president. He is a dirt farmer and his nomination completes the ticket splendidly. It is the right nomination for the country at large, and it is peculiarly the right nomination for Wisconsin, under the present circumstances. In the set-up of the Farmer-Labor Progressive Federation in this state, that body concerns itself only with offices which are voted for on a state-wide basis,

or on a basis less than state-wide; it does not concern itself with candidates for president and vice-president this year, although it may some time when a national farmer-labor party is organized. The nomination of Nelson will have a tendency to win farmers and industrial workers away from the futility of supporting Roosevelt. The latter not only does not deserve their support, himself, but, as Norman Thomas said in his speech of acceptance, to vote for Roosevelt is to vote for the whole rotten Democratic party.

The Milwaukee Leader.

"KAMNOLOM" TO BE PRESENTED AT THE JSF CONVENTION

Chicago, Ill. For Saturday, July 4, branch No. 1 JSF has arranged to have the dramatic section of branches 114 and 115 of Detroit present "Kamnoiom", a four act musical drama at Sokol Hall. It will be sponsored for the JSF convention which will be in session over that week-end in Chicago and it affords an opportunity for Chicagoans and our out-of-town delegates and visitors to see an excellent program.

The Detroit comrades have sponsored some mighty fine programs under the leadership of Frank Cesen and John Berling. Their recent presentation of "Kamnoiom" in Detroit was a big success and is still talked about by those that saw the play. The musical arrangement for this drama was prepared by John Berling, the director of singing society Svoboda. Almost every character in this song drama has a solo part. There are also duets, quartets that are accompanied by the entire chorus and the orchestra. The drama itself is very impressive and with the musical arrangement it should be even more so and something new for the audience. Frank Cesen who is very

much interested in dramatics and also an able director is in charge of the play.

With the Detroit troupe of players as our guests in Chicago, we invite our comrades and friends from nearby cities to join us at this program. We expect to have in Chicago over that week-end large delegations of visitors from Waukegan, North Chicago, Milwaukee, West Allis, La Salle, Ogleby and other nearby places. Branch No. 1 JSF will make accommodations for all visitors.

The admission tickets in advance are 40c. At the door the price will be 60c. Any organized group of visitors that plans to attend the program, can get tickets for the advance price by writing to our branch secretary, John Rak, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago. The Chicago comrades are urged to do their utmost to bring out a large attendance to this program. By selling your tickets in advance this will be accomplished.

The Nature of the System

In the capitalist system profit is prior to and more important than the life or liberty of the working man. The capitalist's profit first, last and always. He owns the tools and only allows the worker to use them on condition that he can extract a satisfactory profit from his labor. If he cannot do this the tools are not allowed to be used—he locks them up and waits.—Eugene V. Debs.

SOCIALISM IS THE WAY OF LIFE

Warfare in Africa, and resulting international complications and alliances which unmistakably warn of future wars, raise new doubts of civilization ability to avoid self-destruction.

Any person with a grain of understanding ought to be convinced that the cause of all modern wars is the economic rivalry which is born in the womb of the system which exploits masses for the profit classes and produces wealth primarily for sale instead of for use.

Moreover, it should be clearly apparent that the results of another war—with mechanical and chemical science enlisted on the side of death—is likely to destroy most of the social benefits which it has evoked after many centuries of trial and error. Yet foolish men hold fast to the cause even as he loudly decries the results of conflict.

In the face of the possibilities which loom dangerously close, Socialists appear as the only logical advocates of peace. They present a philosophy which attacks the roots of the evil. They urge the scrapping of the private profit system and the de-

velopment of an economy of production for use.

Socialists are in tune with a fundamental economic fact—the fact of man's ability to produce with certainty and abundance. In days gone by, before mankind learned to harness the elements and enslave the machine, when famine and starvation were ever-present threats, there was some reason for men and nations to compete. When there was less than enough for everybody perhaps it was reasonable for the strong to pile up huge surpluses at the expense of the weak. But that excuse for private accumulation no longer exists.

Today the very wealth which mankind possesses, the possibilities for peace and comfort, are the causes of war and misery. This is so because human beings have not yet learned to adapt themselves to the resources they have developed.

But there is a law of nature which decrees that all who live must adapt themselves to conditions—or die.

Socialism points to the way of life. Capitalism appears determined to rush headlong into death.

Reading Labor Advocate.

SOCIAL STUDY CLUB ACTIVITIES

Chicago, Ill. Our regular meeting of the Social Study Club will be held Friday, June 12, at the Slovene Labor Center. We want every member to be present and also bring their friends along. After business matters have been transacted we will have a lecture on some current topic. After the meeting an ice cream social will be held. Every member should be present and have their friends come along.

At our last Social Study Club meeting the secretary's report included a plan of summer activities that we should work out. Number one on the list was subscription books for selling chances for a beautiful art picture painted by Harvey Perushuk. The books are now available at the office of Proletarec. Let's have every member take out on book to sell chances among their friends. Fifty percent of the proceeds will go into our treasury.

One very important date for our Chicago comrades to remember is July 4. The JSF convention will be held here and it will be up to our Chicago comrades to make it a pleasant week-end for our out-of-town delegates and visitors. The housing committee is busy making accommodations also for a large delegation of visitors. Social Study Club members

are asked to cooperate with the committee and help perform some of the work.—Sec'y.

Socialist Party Picnic At Riverview Park

Chicago, Ill. — On Sunday, June 14, the Socialist Party of Cook County will hold its annual picnic at Riverview Park. The arrangement committee have prepared for large afternoon program which will include Norman Thomas, Socialist Party candidate for President and John Fisher, candidate for governor as the principle speakers. There will be baseball and soccer games, dancing in the evening and various kinds of entertainment, assuring you a pleasant afternoon.

Admission tickets for this affair have been distributed to all members of branch No. 1 JSF. We should try to sell as many as possible and get a large number of our friends and sympathizers out for the picnic.

Wisdom

Bigotry is a disease of ignorance, of morbid minds; enthusiasm of the free and buoyant. Education and free discussion are the antidotes of both.—Thomas Jefferson.

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

"What can I do?" with emphasis on the I is the question of many women who live away from any center of socialist organization.

Mrs. D. lives in a small town where the meaning of the word "socialism" has never penetrated. There is no organization in near-by vicinities. If she were so much as to mention socialism she would be ridiculed and avoided. "There is no use," she concludes. "I can't do anything about it."

The case is not hopeless for Mrs. D. Living as a Socialist is more important and necessary than a mere boast of being one and not knowing what the word means. Here are some things Mrs. D. can do that will help toward bringing about a better standard for everyone:

As a buyer: The nation's income even in times of depression is estimated over 60 billions of dollars. About half of this is spent for food, shelter, clothing, etc., and women control this expenditure almost entirely. This means that the economic future of the country will be almost entirely in the hands of the women.

It is up to Mrs. D. and millions like her to shape that future. Where will they buy? What will they buy? Will they support producers that are tending to cooperative production of all goods so that everyone might get the benefit of profits—or will they support chains that are trying to get a complete monopoly of goods so as to draw more and more profit from the purse of the consumers? Will Mrs. D. buy in Piggly Wiggly or A. & P. stores? She will buy union-made goods where a living wage is giving to workers like herself or will she support non-union products sold a cent or two cheaper because it was taken away from workers like herself?

"But big companies have the equipment, the facilities to produce goods on a large scale and that always makes things cheaper and better," they will say to Mrs. D. Will she support the idea that if big chains can do business in this way, organized groups of workers not interested in bosses' profit could do just as well?

Will Mrs. D. stand for the idea that private companies can do business well but the government couldn't? Are the people who live

under a government and those who own private business two different kinds of animals?

As a mother: Will she see that her children are trained with the idea of cooperative living? Can she explain to them that the "private initiative" idea explained in most schoolbooks is but capitalistic propaganda—that if government had control of industries it wouldn't mean that all ambition would be taken away from people but that people would live so much better that they would have more ambition to work and improve things—?

Can she explain to her child that the idea of getting as much as you can for yourself regardless of how you go about it is only a sign of a civilization that has not yet developed itself to know that it will not lift itself by individuals but by the well-being of all its members?

As a citizen: Will she be led to vote blindly year after year by "friends" who come for her with shiny cars on election day and live from the sweat of her brow throughout the rest of the year?

Will she understand the ballyhoo of wars and the "need to protect the country" by realizing that wars are only necessities of capitalist countries? Then will she seek to agitate against war and find groups with a similar purpose and help them?

As a student: Will she try to learn—to read—to know? Will she subscribe to papers that will bring her information and read books that will give her knowledge? Will she realize that "knowledge is power"?

Mrs. D. can be an agitator. In her conversation with other women she can point out defects, suggest how things could be managed more efficiently, express herself in support of measures or actions that would be beneficial. She can inspire, bring hope to those who see nothing but darkness ahead. Then when the times comes for an organization or for election of a labor candidate she can guide and instruct.

Mrs. D. cannot rest satisfied with saying "What can I do?" In the most "solid" communities, in the most closed, the most reactionary, she can be an individual who sees an open road and sets in to travel it and guide others.

NAZI BRUTALITY TO WOMEN

(The Manchester Guardian recently published a report by a women's delegation from Holland, concerning four German women who are in German concentration camps. The report states that these four cases give an idea of the situation of the numerous other women who share their fate.)

In October, 1935, the wife of Rudolf Claus, who had been condemned to death, visited him in prison in Berlin. She wanted to see her husband once more. From this visit she never returned to her family in Brunswick. For weeks they had no knowledge of where she was; then they found that she had been taken to the women's concentration camp at Moringen. This woman has never concerned herself with politics. The only possible explanation of her detention is that the men in power in Germany are unwilling to leave in freedom a witness of their tyranny.

We were sent as a women's delegation from Holland to try to get into touch with the authorities in connection with this case. Moringen camp is near the little town of Nordheim, in the district of Hildesheim, in Hanover. The women's camp is a prison-like building in the middle of the village. We were admitted without difficulty. An official came up to us from the office; he was plainly concerned to prevent the prisoners from learning of our arrival, and took us into his office.

We asked him whether Frau Claus was at this camp, and he told us that she was. We wanted, of course, to speak to her. He said it could not be permitted. We asked why she was kept a prisoner here. He replied: "We are not allowed to give you any information—as to that. Claus was warned three times, but nevertheless went on with his work. It was necessary to make an example as a warning to everybody, and for that reason he was executed."

We objected that we had not come about Claus but about his wife, and wanted to know why his wife was still being kept a prisoner in this camp. His reply was: "You may be sure that everybody in here has earned his punishment."

There are more than a hundred women at Moringen. Among them is Else Steinfurth, whose husband was shot at Oranienburg with three of his comrades on Feb. 2, 1934. His

last scribbled words which he was able to smuggle out of Oranienburg camp, with the assistance of a fellow prisoner, were: "There is nothing more I need. Take care of my Else." "Is not Else Steinfurth still here?" we asked. "She had served her term. Why is she still kept here? In Holland we set everybody free at the end of his sentence." To this we got no reply. The official only complained that people are agitating abroad against Germany. We asked if we might go over the camp, but were told that this is strictly prohibited.

We have received news from Nordheim that the wife of Hans Beimler, a former member of the reichstag, was transferred towards the end of February from Stadelheim prison (Bavaria) to Moringen. Beimler succeeded in April, 1933, in escaping from Dachau camp. Beimler's book on Dachau was the first to expose to the world the atrocities committed at Dachau against helpless prisoners. On April 20, 1933, immediately after her husband's flight, Frau Beimler was arrested and held as hostage for him. This innocent woman has now been three years in prison. She was born on March 12, 1909, and so is only 27 years old. Her father fell in the war, and her mother had a long struggle to bring up her children. Frau Beimler's sister, Maria Dengler, was arrested with her. She too has been held for three years as a hostage, and now has been transferred to Moringen.

Martha Claus, Else Steinfurth, Frau Beimler, Maria Dengler, the fate of these four women may give some idea of the endless suffering and grief of the countless women in Germany's prisons. Naturally the German people learn nothing of this barbarism, or of its vast extent; only a few have any knowledge of it. The holding of hostages in a modern state in the heart of Europe is a disgrace to civilization. It is really impossible to get it ended? It is surely time that the rulers of Germany were told plainly what the world thinks of it, told above all by the wives and mothers.

—Manchester Guardian.

NOTE
More English reports and
Articles on Page 5.

THE TWO DEMONSTRATIONS

By S. Tenenbaum

For the last time, the old world parades in an immense cemetery. It is night. The moon shines on the silver letters of the marble tombstones.

Behold! Here march once-powerful kings, with big, heavy crowns on their golden-curls. Purple cloaks fall over their shoulders.

Beside them march their queens, with golden shoes upon their feet; and yet, they are cold and shivering.

Here are skeletons of bankers, dressed in black dress coats, their red noses resembling the sharp beaks of crows. Mighty, dark churches, their gigantic spires covered with copper, move on slowly and heavily.

It is a dark and gloomy demonstration of the old generation that has died.

Battalions of military men, without faces, dressed in grey uniforms, pass by—sombre figures, still wearing their ammunition belts. Close to them come the black cannons. Priests murmuring incantations walk with slow steps.

A group of street women in bright gowns, their red hair waving in the breeze, dance and laugh hysterically, thus interrupting the silence of the last parade of the dead.

Behind them march diplomats and statesmen, clean-shaven, elegant in their tight-fitting coats. Then follows the executioner, carrying a huge bloody ax, as he smiles gallantly to the stars in the firmament above. He is the incarnation of hundreds of scaffolds, with their grey nooses, marching to the strains of a sad rhythm.

Quietly, the parade passes the graves and disappears into the night, somewhere in the cold valley of death.

Dawn breaks.

A giant sun like a colossal star appears on the head of a blue day. Valleys, mountains, peaks appear as beautiful scenery on an enormous stage, lighted by projectors. In the distance is heard the iron song of new men, and the hills re-echo the faraway music. The new era marches with swift steps. Crowds, and greater crowds appear. Millions of men—as if all were composed of metal. The sun dresses the giant parade in red silk cloaks and girds them in steel and iron. The new world marches with her mighty stride across the flaming planet. Behold the faces and the bare arms, big, mighty and ponderous—hands that destroyed, recreated and built mighty cities, hands that cut tunnels through the mountain hearts and built steel bridges over rivers, hands which tenderly caressed the shoulders of young sweethearts and pressed them to hearts beating with love and the flaming spirit of revolt.

They march toward the sun, and the sun's rays wrap themselves around them like golden gloves. These hands directed ships over the metallic waves of stormy oceans. They march over mountain peaks and hills in the hot melting sun. Songs, laughter, shouting.

A new mankind has come to take over life. A new spirit has conquered the universe.

Meekly lies the earth, while the new generation reigns beneath blue skies.

A PAIN IN THE NECK

